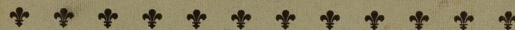

DUPLUM

Duplum

A PÉCSI PÜSPÖKI

TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE,

AZ

1907-1908-IKI TANÉVRŐL.

Közü:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND
igazgató.

PÉCSETT, 1908.
NYOMATOTT WESSELY ÉS HORVÁTH
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

VIII 4 n

A PÉCSI PÜSPÖKI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESITŐJE,
AZ
1907-1908-IKI TANÉVRŐL.

KÖZLI:
Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND
igazgató.

PÉCSETT, 1908.
NYOMATOTT WESSELY ÉS HORVÁTH KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

⌘ pécsi püspöki tanítóképző-intézet tanhatósága.

Az intézet fővédője és kegyura:

Méltóságos és főtisztelendő

ZICHI ÉS VÁSONKEÓI

DR. ZICHY GYULA GRÓF ÚR,

MEGYÉS PÜSPÖK, A KÁNONJOG DOKTORA, A KÁTH. TANÍTÓK ORSZÁGOS
SZÖVETSÉGÉNEK ELNÖKE.

Egyházmegyei főtanfelügyelő:

Nagyságos és főtisztelendő

WAJDITS GYULA ÚR,

PRÉPOST KANONOK, T. PÁPAI KÁPLÁN, ZSINATI VIZSGÁLÓ.

Az intézet tanári kara:

Igazgató:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND, t. pápai káplán, kánonjogtudor, a kath. tankönyv bírálóbizottság tagja, az egyházmegyei hittanár vizsgálóbizottság póttagja, a pécs-budai külv. kath. kör egyházi elnöke. Tanítja a neveléstudományt és alkotmánytant. Képesítve van felső nép- és polgári iskolákra.

Tanári éveinek száma: 8.

Tanárok:

Dr. BAHULA JÓZSEF, orvosdoktor, közkórházi orvos. Tanítja az egészségtant.

Tanári éveinek száma: 11.

BÁTER JÁNOS, rendes zene- és énektanár, a zenei- és tornaszertár öre, a pécs-belvárosi kath. kör és az egyházmegyei tanítóegyesület titkára. Képesítve van: elemi iskolákra.

Tanári éveinek száma: 8.

CSÉFAY FLÓRIÁN, rajztanár, az ifjúsági- és segély-könyvtár és a rajzszerter öre. Tanítja a rajzot és a széprást. Képesítve van: a középiskolákra a rajzból.

Tanári éveinek száma: 26.

Dr. DUJMOVITS ZSIGMOND, rendes tanár, pécs egyházmegyei áldozópap, a bölcelet doktora, tanári tanácskozmányi jegyző, intézeti hitszónok, az ifjúsági önképzőkör vezetője, a tanári könyvtár öre. Tanítja a magyar nyelv- és irodalmat és a történelmet. Képesítve van középiskolákra.

Tanári éveinek száma: 5.

JAKAB BÉLA, rendes tanár, pécs egyházmegyei áldozópap, a hit-tudományok borostyán koszorusa, az intézeti Mária-congregacio vezetője, a földrajzi, történelmi, anthropologiai és természetrajzi szerter öre. Tanítja a természetrajzot, földrajzot és német nyelvet.

Tanári éveinek száma: 2.

KÓRÓDY MIKLÓS, rendes tanár, a kath. tanítók százasa bizottságának és a kath. tantügyi tanácsnak tagja, a természettani, vegytani és ásványtani szerter öre. Tanítja a mennyiségtant, természettant és vegytant. Képesítve van elemi- és felső-, nép- és polgári iskolákra; végzett gazdasági tanfolyamot.

Tanári éveinek száma: 7.

SOMSSICH BÉLA, a ft. egyhm. hatóság engedélyével a nagymélt. földművelésügyi ministerium által az intézethez beosztott gazdasági szaktanár, az intézeti kert felügyelője, a gazdaság és méhes öre, a baranyamegyei tejszövetkezetek igazgatója. Tanítja a gazdaságtant, kertészetet és méhészetet. Képesítve van gazdasági akadémiákra.

Tanári éveinek száma az intézetnél: 7.

SZÉKELY MÁRTON, segédtanár, a gyakorló iskola vezető tanítója, a módszertan és slőjd tanára, az ifjúsági és népkönyvtár öre, a kath.

tanítók százasa bizottságának tagja. Képesítve van elemi iskolákra, végzett rajztanfolyamot.

Tanári éveinek száma: 1.

VIRÁG FERENC, hittanár, t. pápai káplán, papnevelő-intézeti lelkiigazgató, az oltár- és a kath. legényegyesület egyházmegyei elnöke.

Tanári éveinek száma: 6

MAGYAR SÁNDOR, gyak. isk. tanító, egyhm. tanfelügyelőségi tollnok. Képesítve van elemi iskolákra.

Tanítói éveinek száma: 1.

Intézeti pedellus és sekrestyés: Sábel István.

Intézeti szolgáló: Backelmayer János.

II.

Az 1907/8. iskolai év története.

Az elvégzett munkáról számot adni, szent kötelesség; ezt akarjuk leróni az alábbiakban értesítők hasábjain.

Az 1907/8. iskolai év történetét a tanári karban beállott változás vezet be. Gyakorló iskolánk közel két évig vergődött volt tanítójának, Gergelics Józsefnek fegyelmi ügye miatt, akit ez idő alatt Szalai Antal, 1905-ben végzett, kitűnő növendékünk helyettesített, a tanári kar és a szülők közmegelegedésére. — Gergelics József 1907. évi január hó 1-étől nyugdíjaztatván, a gyakorló iskolai tanítói állás betöltésre várt. Megyéspüspök Urunk Ő Méltósága, mérlegelvén ezen állás fontosságát, arra a pécsi püspöki megyének egyik legkiválóbb tanítóját, Székely Márton volt németbolyi elemi iskolai igazgatót hívta meg és nevezte ki 2337/1907. sz. magas leiratával.

A tanév elején a tanári kar ama kéréssel fordult a megyés püspökhöz, hogy az új gyakorló iskolai tanítót mint kiváló gyakorlati paedagogust, bizza meg a módszertan tanításával, hogy így a tanítás elméleti és gyakorlati bemutatása egy emberre bízván, a növendékek gyakorlati kiképzése, a véleményünk szerinti leghelyesebb módon történhessék. Ő Méltósága készséggel helyt adott kérelmünknek és Székely Mártont 3204/1908. sz. magas leiratával, nemcsak a módszertan tanításával bízta meg, hanem egyszersmind tanítóképző-intézeti segédtanárrá is kinevezte, amaz óhajának adván kifejezést, hogy nevezett a polgári iskolákra való képesítést minél előbb megszerezni igyekezzék. Hogy pedig Székely Márton a módszertan tanításával és a fellépési dolgozatok módszertani megbirálásával jelentékenyen megszorodott teendőit elvégezhesse, a Megyéspüspök Ur Ő Méltósága Magyar Sándor, okleveles elemi iskolai tanítót rendelte melléje segítőtársul, akit már egy év előtt kinevezett gyakorlóiskolai tanítónak, de szolgálattételre, az egyházmegyei főtanfelnvelőséghez rendelt be tollnokai minőségben.

Ugyancsak a személyi változások keretében említjük meg a 3205/1907. sz. püspöki leiratot, a melynek értelmében Püspök Úr Ő Méltósága elrendeli, hogy Dr. Bahula József, az egészségtan tanára hetenkint egy-egy egészségügyi órát adjon a IV. éves növendékeknek; eddig ugyanis a papnevelő intézet hallgatóival együtt hallgatták növendékeink az egészségügyi előadásokat.

Püspök Úr Ő Méltósága 1916/1908. sz. leiratával Jakab Béla helyettes tanárt, rendes tanárrá nevezte ki.

Az első tanári tanácskozmányt 1907. szeptember hó 6-án tartottuk; ezen kívül még 9 rendes és 4 rendkívüli tanácskozmányra volt a tanári testületnek, melyeken módszertani és nevelésügyi megbeszéléseken kívül a folyó ügyeket intéztük el.

Könyvtárunk és szertáraink gyarapítására nagy gondot fordítottunk és azokat rendbehozni igyekeztünk, kiselejtezvén belőlük a régi, elavult, hasznavehetetlen dolgokat; az ily módon nyert új leltárt alább közöljük.

Az ifjuság a tanári karral eleni részt vett a Zsolnay Vilmos-szobor és a Kossuth-szobor leleplezésén.

Szent Imre és Szent Erzsébet jubileuma alkalmából fényes ünnepélyt rendeztünk, amelyet számos világi és egyházi előkelőség mellett, Erreth János városi főispán úr, Benyovszky Móric gróf, vármegyei főispán úr és Balogh Károly kir. tábla elnök úr Ő Méltóságaik is megtiszteltek magas megjelenésökkel.

A pécsi orsz. kiállítás bíráló bizottsága az intézetet, beküldött slójd- és rajgyűjteményeért a kiállítási aranyéremmel tüntette ki.

Az intézet tanári karát kitüntetés érte, a mennyiben a Bibornok Hercegprimás Úr Ő Eminenciája, a kath. tanügyi tanács előterjesztésére, Dr. Gyömöreý Zsigmond igazgatót, a kath. tankönyvbíró bizottság tagjává kinevezni méltóztatott.

A pécsi országos kiállítás alkalmából városunkban megtartott országos tanítói gyűlésen Dr. Gyömöreý Zsigmond igazgató, Dr. Dujmovits Zsigmond és Kóródy Miklós tanárok, a pécsi kath. nagygyűlésen pedig Virág Ferenc hittanár előadásokat tartottak.

A tanári kar tagjai, Székely Márton kivételével, elég jó egészségnek örvendtek az elmúlt évben; nevezett s. tanár két ízben volt huzamosabb ideig súlyos beteg, akit ez idő alatt Dr. Gyömöreý Zsigmond igazgató és Magyar Sándor gyak. isk. tanító helyettesítettek.

A növendékek közül egy súlyos betegsége miatt az intézetet elhagyni kényszerült és egy vizsgálatlanul maradt, a többi megbetegedési esetek muló természetűek voltak, úgy hogy az ifjuság ez évi egészségi állapota általában kielégítőnek minősíthető.

A jó fegyelmet csak szórványosan zavarta meg egy-két elszomorító jelenség. A fegyelem ellen vétő növendékekkel szemben a fegyelmi szabályok egész szigorúságát alkalmaztuk. Egy növendéket, többrendbeli igen súlyos vétség miatt, az intézetnek önkényt való elhagyására kényszerítettünk, kettőt éjjeli csavargás és egyéb fegyelemsértések miatt, utolsóelőtti viseletjeggyel sujtottunk, azon meghagyással, hogy az intézetet az iskolai év végén egyszersmindenkorra elhagyni kötelesek, egyet pedig tiszteletlen magaviselete és feleselése miatt, igazgató, a tanári kar és az egész ifjúság jelenlétében, keményen megdorgált.

A valláserkölcsös nevelést, a naponkinti szent mise hallgatás, a vasár- és ünnepnapokon tartott szent beszédek és vecsernyék ápolták. Az ifjúság 5 ízben járult kötelezőleg a szentségekhez, de vasár- és ünnepnapokon majdnem mindig 30—40 ifjút láttunk ott térdelni az Úr asztalánál, kik felismerve a szentségekben rejlő, lélekmentő erőt, szent lelkesedéssel igyekeztek magukat megdedzeni az élet súlyos küzdelmeire. Az ifjúság ezen példás buzgósága, a tanári kar egyöntetű kath. nevelésén kívül, főkép a Mária-congregatio áldásos működésének eredménye, melyet Megyés püspök Urunk Ó Máltósága legodaadóbb atyai szeretetével támogatni kegyeskedett; Gyümölcösoltó Boldogasszony napján személyesen végezte a tagfelvételt, amikor is magas szárnyalású, apostoli szótartó intézett az ifjúsághoz. A congregatio ezen szép ünnepéről, valamint egész évi működéséről alább tüzetesen beszámolunk.

Főpásztorunk kegyes jóindulatából, ifjaink a lelkigyakorlat áldásaiban is részesültek; P. Ruzitska Jenő Jézustársasági atya, három napon át, március hó 22., 23. és 24-én tartott ifjainkhoz szívhez szóló szent beszédeket. Kötelességünknek ismerjük leghálásabb köszönetünket kifejezni e helyütt is jóságos püspökünknek és a buzgó lelkivezéreknek.

A pécsi püspöki tanfőképző-intézet Mária-kongregációjának élete az 19078. tanévben.

Örvendetesen fejlődező életkedv és buzgalom jellemzik az intézetünkben fennálló Mária-kongregáció ez idei működését is. A keretek ez évben is nagyrészt a régiék maradtak: hetenkint rendes gyűlések voltak, havonkint legalább egy tisztviselői gyűlés; legalább havonkinti, de általában gyakoribb sz. áldozás, némelyek részéről hetenkint is gyakoribb; az októberi és májusi ájtatosságok a Havihegyen sb. Régi vágya telje-

sült a Kongregációnak akkor, amikor a megyés püspök úr Ómáltósága a gyűlések helyét, illetve a Kongregáció otthonát a nagyobb papnevelő-intézet kedves, igazán otthonias házikapornájába helyezte át, ami nem csekély részben járult hozzá ahhoz, hogy a mélyült kongregánista élet külső megnyilatkozásaiban bátrabbá, tevékenyebbé vált. Az első lépés ez irányban volt nov. 5-én a tanári kar és intézeti ifjúság jelenlétében megtartott sz. Imre-ünnepély a praefectus beszédjével, szavalatokkal s az ez évben alakult, életrevaló kongregációi énekkar által előadott énekszámokkal.

A szokásos dec. 8. fogadalom-megújító ünnep, amelynek fényét nagyságos Wajdits Gyula, prépost-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő úr kegyes közreműködése is emelte, szintén örvendetes fejlődést mutat: a kültagok renoválásáról a Kongregációhoz érkezett levelek a multhoz képest számban gyarapodtak s felolvasott tartalmuk jöleső megnyugvással tölthette el a kongregánistákat a Kongregáció elveinek az élet forga-tagában megbecsülhetetlen értéke felől Volt a kültagok közt, aki a vidékről személyesen jelent meg a fogadalom megújításon.

Nagy és jótékony hatású kitüntetés érte a Kongregációt akkor, amikor márc. 25-én, Gyümölcösoltó Boldogasszony ünnepén, méltóságos gr. Zichy Gyula dr. megyés püspök úr személyesen volt kegyes a tagok sorába felvett jelöltek mellére feltűzni a kongregánistajelvényt, a semináriumnak ez alkalomra virágokkal gyönyörűen díszített kápolnájában. A főpapi díszben megjelent főpásztor, akit a papnevelő-intézet kapujában a semináriumi előjáróság s intézetünk tanári kara fogadott, zászló alatt felvonult növendékeink kettős sorfala közt, udvari papjai kíséretében az oltár elé vonulván, az ifjúságunk énekkara által elénekelt „Ecce Sacerdos“ után az egész felavató szertartást maga végezte el az udvari papság és a kongregációi praeses segédletével. A szertartás kapcsán elhangzott, szeretettel és jóságot sugárzó főpásztori szavak az ünnepélyt egyrészt az atyai szeretetnek, másrészt az őszinte fiui ragaszkodásnak, mindenképen a legnemesebb eszményekért való lelkesültségnek ragyogó ünnepévé avatták. Az ünnepség végeztével a Kongregáció tisztikarát maga elé bocsátotta a jóságos főpásztor s szeretettel érdeklődött dolgaik és a Kongregáció élete iránt. Majd őket, az ujonnan felavatott tagokat s az egész ifjúságot kedves emléktárgyakkal ajándékozván meg, áldást osztva távozott szerető fia köréből. Az új tagokat még azzal is kitüntette, hogy külön kihallgatáson fogadta őket a püspöki palotában.

A pezsgő kongregánista életnek kedves megnyilatkozása volt még a sz. Szűz lourdesi jubileuma alkalmából volt irodalmi pályázat s a május hóban a Jakabhegyre tett kirándulás, de főleg a Kongregáció tan-

ügyi szakosztályának megalakulása, amelynek keretében az önként vállalkozó tagok 39 társukat részesítették rendszeres, otthoni oktatásban — felebaráti szeretetből, természetesen díjtalanul.

Eleven élet mutatkozott az ez évben 164 kötetre emelkedett kongregáció könyvtár használata körül is. Maguk a tagok 762 esetben vették igénybe a könnyebb kezelhetőség céljából 12 példányban készítették el jegyzékét; de kültagok, sőt nem kongregánisták is fordultak a még kicsiny, de tartalmas könyvtárhoz, a melynek ez évben is több kitünő művet ajándékozott megyés püspök urunk Ő Méltósága. A könyvtár gyarapítására a pécsi egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület is tíz koronát juttatott a Kongregációnak. Jelentékenyebb anyagi támogatásban részesítették továbbá a Kongregációt: Virág Ferenc t. pápai káplán, lelkiigazgató úr, Szőnyi Ottó dr. jogtanár úr, N. N. és a kültagok közül Rajczi Péter és Peszlen György tanító urak.

Jótevőit, akiknek ez úton is hálás köszönetet mondunk kegyes adományaikért, gyűlései alkalmával a Kongregáció mindenkor közös imába foglalja.

A Kongregáció tagjai):*

Praeses : Jakab Béla.

Rendes beltagok :

IV. osztály :

Forrai István*
Koleszáríts Ferenc* II. assistens, pénztáros
Németh Imre
Paulics Géza* I. assistens, orgonista (I.)
Perényi András, karmester
Százuj István,* consultor
Valdfögel Károly, orgonista (II.)
Wilhelm Károly,* praefectus.

III. osztály.

Speigl Károly*
Strohmayr János*
Szauer Antal,* főkönyvtáros, consultor.

*) A *-gal jelöltek azon tantárgyakból, a melyekben ők maguk erősebbek voltak, gyengébb társaikat felebaráti szeretetből, ingyen, rendszeres otthoni oktatásban részesítették.

II. osztály.

Gábrriel János, alkönyvtáros
Guja Jakab
Kreuczer Nándor*
Oláh István
Petz Gyula*
Pillári István
Resch József,* ajtóőr
Schöbert József,* jegyző és titkár, consultor.

I. osztály.

Breczkó Antal*
Csonka Ferenc*
Jelinek Pál*
Oberitter Aladár*
Póhli Ferenc*
Szentkereszt János*
Szinder Jenő
Szlávik Emil*
Vitkovits Kálmán
Wagner József.
Összesen: 29 rendes beltag.

Jelöltek : Szucsich István, Witzl Sándor IV.; Lehoczky Béla,* Máli Kozma III.; Koleszáríts Kálmán, Nági János*, Selényi Miklós,* Velledits László* II.; Beck Sándor, Eckhardt Lajos,* Ebrics István, Fucsek János, Grünwald Vilmos, Hypp Alajos, Hyross Alajos, Keller János, Kindler József, Kovács József, Löhr Károly, Milosits Pál, Németh Jenő, Németh Vince,* Nübl János, Prettl József*, Rappay István,* Schnell János,* Schön Antal, Schultz Imre, Stanicz Ferenc, Trecsek Alajos I. éves növendékek. Összesen: 30 jelölt.

*) A *-gal jelöltek azon tantárgyakból, a melyekben ők maguk erősebbek voltak, gyengébb társaikat felebaráti szeretetből, ingyen, rendszeres otthoni oktatásban részesítették.

III.

Intézeti Ieltár.

Igazgatói irodában :

- 2 drb asztal.
- 2 drb szekrény.
- 11 drb szék.
- 2 drb fali kép.
- 2 drb fogas.
- 1 drb villanysodrony körtével.
- 1 drb papirkosár.
- 3 drb pecsétnyomó.
- 1 drb tintatartó.

Igazgatói lakásban :

- 1 drb 3 karu villanycsillár. 1 drb kétkaru villanycsillár.

Tanári szobában :

- 4 drb szekrény.
- 2 drb asztal.
- 8 drb szék.
- 1 drb feszület.
- 4 drb falikép.
- 1 drb mosdóasztal mosdótállal és korsóval.
- 1 drb újságtartó állvány.
- 1 drb papirkosár.
- 2 drb fogas.
- 1 drb vízestálca üveggel és 2 pohárral
- 1 drb ifjúsági zászló
- 1 drb köpőláda.
- 1 drb. villanysodrony körtével.

I. osztályú tanteremben :

- 1 drb asztal.
- 2 drb szék.
- 1 drb szekrény.
- 7 drb fogas.
- 7 drb iskola pad.
- 1 drb feszület
- 3 drb falikép és az 1896. VII. t.-cikk.
- 1 drb tintatartó
- 1 drb katedra
- 1 drb tábla.

II. osztályú tanteremben :

- 5 drb iskolapad.
- 1 drb asztal.
- 2 drb szék.
- 1 drb katedra.
- 1 drb tábla.
- 1 drb feszület.
- 3 drb falikép.
- 1 drb 1896. VII t.-cikk
- 4 drb fogas
- 1 drb köpőláda
- 1 drb tintatartó.

III. osztályú tanteremben :

- 4 drb iskolapad.
- 1 drb asztal.
- 2 drb szék.
- 1 drb tábla.
- 4 drb fogas.
- 3 drb falikép és az 1896. VII. t.-cikk
- 1 drb dobogó.
- 1 drb feszület.
- 1 drb tintatartó.
- 1 drb szekrény.
- 1 drb köpőláda.

IV. osztályú tanteremben:

5 drb iskolapad.
1 drb asztal.
2 drb szék.
1 drb tábla.
1 drb feszület.
3 drb falikép és az 1896. VII. t.-c.
3 drb fogas.
1 drb dobogó.

A gyakorló iskolában:

2 drb cserépkályha.
2 drb asztal.
2 drb szekrény,
2 drb fa-szék.
16 drb Kunze-féle iskolapad.
8 drb pad a tanítónövendékek számára.
1 drb harmonium.
2 drb iskolatábla.
1 drb dobogó.
1 drb könyvallvány
1 drb fali óra.

Br. Szepessy püspök, I. Ferenc József ifjukori arcképe, Kovács és Dulánszky püspökök, IX. Pius és XIII. Leo pápák képei, Dugovics Titus képe, az 1896. évi VII. t.-cikk, 1 drb szederfa és 1036 selyembogár-tenyésztési ábrák.

Fizikai és vegytani leltár:

A) Szilárdtestek erômûtana.

1 drb Atvód ejtôgép, 1 drb méter rúd, 1 drb régi ôl, 1 drb Nonius, 2 drb emelô fábó, 1 drb emelô vasból, 3 drb mérleg, régi, hiányos, 1 drb erômérô 4 drb melléklettel, 1 drb hengerkerék, régi, hiányos, 1 drb szögmérô, 2 drb végtelencsavar, régi, hiányos, 1 drb lejtôszerkezet, régi, használt, 1 drb csigaszerkezet, 6 karikával, régi, 1 drb fajsúlyhenger, 2 drb centrifugal gép, 1 drb ütközô golyók, 7 golyóval, 4 drb súlypont-deszka, 1 drb erô egyenközény, 1 drb hidmérleg szerkezet, 1 drb mérô-lánc.

B) Cseppfolyótestek erômûtana.

1 drb új hidrosztatikai mérleg, 1 drb Archimedesi hangszerkészülék, 3 drb sűrűség mérô, 2 drb vízszintező, 1 drb Segner kerék, 2 drb közlekedô edény, 1 drb fokozatos közlekedô edény, régi.

C) Légnemû testek erômûtana.

1 drb légszivattyú, burával és magdeburgi tekével, 2 drb egy nagy és kis heronlabda, 2 drb szívó-nyomó kút, 1 drb. uszó készülék, régi, 1 drb toricselli csô.

D) Hangtan.

1 drb sirén, 1 drb dob, 1 drb szócsô.

E) Fénytan.

2 drb síktükör, 2 drb gömbtükör, 6 drb homorú és domború lencse 1 drb szem, 3 drb prizma, 1 drb színes korong centrifugális fogatával, 1 drb távcsô tárgylencse nélkül, 1 drb tükörszerkezet a fényvisszaverô-déséhez, 3 drb sôtétkamra, régi, rongált.

F) Hôtan.

1 drb gôzgép, 1 drb Papin-féle fazék, 2 drb hômérô.

G) Delejesség.

3 drb delejtű, 2 drb delejpatkó, 4 drb delejrúd.

H) Villamosság.

1 drb villamos gép gyűjtôvel, régi, 4 drb villamoslepény, 2 drb elektroszkop, 1 drb villamos harang, régi, 1 drb villamos csengô, régi, 1 drb villamosgyűjtô, 4 drb leideni palack, régi, 1 drb voltaoszlop, 1 drb votalánc, 2 drb Bunzen elem crowsavas, 10 drb Dániel elem rézgálicos, 1 drb. áram erôsítô inductor, 1 drb Morsé-féle telegráf szerkezet, 1 drb telefon fülkagyló, 1 drb Solenoid tekeres, 1 drb Amper készülék, 1 drb Amper állvány, 1 drb szén inductor, deszka, 1 drb szigetelô állvány, 2 drb gázmotor, 1 drb lámpa, fujtató, 1 drb Berzelius lámpa, haszra-vehetetlen, 1 drb hevítô láda, rézből, állvánnyal, 1 drb Bunzen gázlámpa ôtsôves, 12 drb különféle fa- és vas állvány, 1 drb. pneomatikus kád-szôgletes, 2 drb pneomatikus kád hengeralakú, 3 drb Kipp készülék

(kettő rongált), 2 drb Kovács-féle levegő-elemző, (egyik rongált), 1 drb vízöntő készülék platin vezetőke rongált, 1 drb sósavbontó készülék, 1 drb víztesztilláló, 16 drb porcellán tégely (nagy 5, kicsi 11,) 1 drb kénsublimáló készülék, 1 drb Ammoniak elemző készülék, 1 drb készülék a víz összetevéséhez, 10 drb üveghenger (különféle szerkezetű), 7 drb reszelő, 5 drb pezsgős pohár, 6 drb főző pohár, 12 drb különféle nagyságu lombik, 12 drb különféle nagyságu gőreb, kémcső használatban, 1 drb durranó gázfejlesztő, rongált, 3 drb tölcser, 5 drb tőbnyaku palack (használtak), 5 drb különféle fogó, 1 drb Bowen lámpa.

Ásványtan.

6 drb jegectengely szerkezet, 1 drb Haexaeder szerkezet üvegből, 1 drb Octaaeder szerkezet üvegből, 1 drb Tetraeaeder szerkezet üvegből, 1 drb Romboeaeder szerkezet üvegből, 1 drb Scaloaeder szerkezet üvegből, 24 drb drágakő utánczát egy dobozzal, 1 drb kettőző pát csiszolva dobozzal, különféle ásvány 68 skatulyában 24 drb gyps jegecminták, gyűjtemény Pécs és vidéke közeiből.

Bútorok a természettani szertárban.

1 drb deszka asztal, 6 drb hosszú deszka pad, 1 drb szék, 1 drb kis fekete tábla, 1 drb létra, 1 drb ruha állvány, 2 drb nagy üvegszekrény, 1 drb állvány 5 polccal, 1 drb szekrény deszka, 1 drb mosdó tál asztalkával.

Tanszerek a gyakorló iskolában.

1. Bibliai képek, kemény papírra húzva, 30 drb ó- és 30 drb ujszövetség.
2. A m. kir. közoktatásügyi kormány által kiadott szemléltetési képek kemény papírra húzva, vászon széllel, 40 drb.
3. Régi szemléltetési képek, osztrák kiadás, 39 drb.
4. Fali-olvasótáblák Bárány Ignácól, 24 drb.
5. 1 doboz mozgatható betű.
6. 1 drb orosz számológép.
7. Számolási képek dr. G. A. Lindnertől, 10 drb kemény papírra húzva.
8. Méter mértékek: 1 méterrúd fából, 1 dm³ fából, bádogényben 1 literes, 1 deciliteres, 2 centiliteres, 1 milliliteres, 1 drb $\frac{9}{100}$ literes edény bádogból, 1 drb kg. és 1 drb 100 g. súlymérték vasból.

9. 1 drb vászonra húzott, Magyar Korona országainak iskolai térképe Kogutovicz Manótól.

10. 1 drb Palesztina térképe C. Hergtől.
11. 1 drb Pécs város térképe.
12. 1 drb Baranyamegye (régí kép).
13. 1 drb Pécsmegyházmegye térképe 1862-ből.
14. 1 drb domború térkép, Laubheimer R.-től.
15. 1 drb földgömb (rongált állapotban.)
16. Történelmi képek: Szent István gyűlést tart az 1000. évben. Habsburgi Rudolf győzelme Ottokár cseh király fölött. Szobieszki János lengyel király és Lotharingeni Károly táborba szállása Wiennél. Attila csapatai Galliában 451-ben. Kolumbusz Kristóf megérkezése a pálosi kikötőbe 1492—93. A rómaiak átkelése a Dunán Carnuntumnál 91-ben. Bouillon Gottfried visszautasítja a királyi koronát a Szentföldön. Guttenberg János bemutatja az első nyomtatott könyvet 1455-ben.
17. Fali abrosz a természetrajz tapintásához Gönczy P.-tól. (Emlősök, madarak, hüllők és halak, gerinctelen állatok.
18. A földművelésre hasznos és kártékony állatok képe (III. és IV. tábla.)
19. Természetrajzi képek: emlősök 3 drb, madarak 1 drb, rovarok, rákok, férgek 3 drb, puhányok 1 drb, növények 3 drb, ásványok 1 drb.
20. Bopp-féle természettani képek 12 drb.
21. 39 drb házi és gazdasági stb. eszköz, fából, a besz. és ért. gyak. tanításához.
22. Rajzminták Maszák H.-tól (hiányos.)
23. 1 drb kókuszdió.
24. 10 drb különféle agyagedény a rajzoktatáshoz.

Földrajzi szertár.

1 drb földgömb, 1 drb Lunarium, 1 drb föld térképe, 3 drb Magyarország térképe, 1 drb Magyar-osztrák monarchia, 3 drb Európa térképe, 1 drb Ázsia térképe, 1 drb Afrika térképe, 1 drb É.-Amerika térképe, 1 drb Dél-Amerika térképe, 1 drb Ausztrália térképe, 1 drb Nagy Magyar Atlasz, 214 drb Wonderwood-féle szemléltető kép, 1 drb nagyítóüveg szemléltető képekhez.

Történelmi szertár.

Történelmi képek: 3 drb Görögország az ó-korban, 1 drb római birodalom, 4 drb Európa térképe különböző korszakokban.

Anthropologiai szertár.

Csontváz-készítmények: 1 drb gyermeksontváz, 1 drb emberi koponya (sérült). — *Massa-készítmény:* 1 drb emberi szív. — *Borszesz-készítmények:* 1 drb szív, 4 drb koponyaagy és részei, 1 drb nyelv, gégefő s részei, 1 drb csontátmetsetek. — *Szemléltető képek:* 4 drb Fiedler: embertani képek, 11 drb Wettstein-Wurster: embertani képek.

Állattani szertár.

Bátor:

1 drb szekrény, 1 drb asztal.

Csontváz-készítmények:

1 drb kutya-csontváz, 3 drb emlősök koponyája, 1 drb madár-csontváz, 1 drb béka-csontváz.

Kitömött állatok:

1 drb sünn, 1 drb patkány, 1 drb réti sas, 1 drb citrom-sármány, 1 drb ökörszem, 1 drb fűrj, 1 drb szárcsa, 1 drb búbosvöcsök, 1 drb cigánycser.

Borszesz-készítmények:

1 drb agy-typusok, 1 drb emlősállat-idegrendszere, 1 drb emlősállat szeme s részei, 1 drb villamosrája idegrendszere, 1 drb rák idegrendszere, 1 drb. szív-typusok, 1 drb emlős-állat vérkeringése, 1 drb kigyó vérkeringése, 1 drb hal vérkeringése, 1 drb madár légüregei, 1 drb gyomor-typusok, 1 drb macska belső szervei, 1 drb galamb belső szervei, 1 drb gyík belső szervei, 1 drb teknős belső szervei, 1 drb kigyó belső szervei, 1 drb béka belső szervei, 2 drb hal belső szervei, 1 drb rák belső szervei, 1 drb csiga belső szervei, 1 drb kagyló belső szervei, 1 drb sepia belső szervei, 1 drb tenger életvilága, 1 drb édesvizek életvilága.

Tojásgyűjtemény:

50 drb különböző madártojások.

Rovargyűjtemény:

100 drb különböző rovarok.

Kagyló-, teknő- és csigaház-gyűjtemény:

50 drb különböző kagylóteknők s csigaházak.

Szemléltető képek:

3 köt. Schubert: állatképek, 1 drb Schubert: állatok fali képe, 1 drb rovarok fali képe.

Növénytani szertár.

Szemléltető képek:

Schubert: Növénytan képekben 1 köt., Linne rendszere 1 drb, Forweg: Levélalakok 1 köt., Növények faliképei vászonra húzva 14 drb.

Gyűjtemények:

115 drb Algagyűjtemény, 27 drb fanemek.

Gazdaságtani leltár.

Kerti fűrés 2 drb, fatörzstisztító 2, kerti olló 2, öntöző kanna 3, tálcska 1, gereblye 2, vasvilla 1, ásó 7, saraboló 1, lapát 1, kapa 12, árokhuzó 1, ültetőzsinór 2, mérőlánc 1, fanyesó olló 1, oltókés 10, vászon-tömlő 1, kézi kapálógép 1, sövény nyíró olló 1, egysoros kerti vetőgép 1, permetező gép 1, kénpor fújtató 1, hernyózó olló 1, ékolló 1, ojtófogó 1, ojtófűrész 2, fakéregvakaró 1, fakéreg tisztító kefe 1, kerti henger 1, villakapa 2, mérőszallag 1, tizedesmérleg súlyokkal 1, méh kaptár 23, kaptár keretgép 2, keretfogó 1, fenékkaparó 1, keret tisztító 1, méhsöprő kefe 1, anyazárka 3, rajfőcskendő 1, méhészsapka 1, műlép-beragasztó 1, méhészkész 1, füstölő gép 1, mézporgető 1, mézporgető börszita 1, lépfődelező tálcá 1, etető tálcá 1, mézbödön 2, rajfogó 1, lépfődelező kés 1, viaszolvasztó fűdővel 1, bádoglemez vágó olló 1, gyalu 6, véső 1, enyvszorító 4, méhítható edény 1, méztartó kanna 4, gyalupad (uj) 1, kanyarító fűrés 2, vonalzó 1,

Zenei leltár.

Orgona 1 drb, zongora 2, feszület 1, tábla állvánnyal és krétatar-tóval 1, asztal fiókkal 1, pad támlával 2 személyre 1, iskolapad hosszú 2, iskolapad valamivel rövidebb 1, pad támla nélkül 4, szék támla nélkül 3, kóta állvány, fekete, nagy 2, kóta állvány, alacsony, barna 1, kóta állvány összerakható, hosszú 1, kóta állvány összerakható, rövid 2, zsek-

rény könyvek és kóták számára 2, harmonium 2, Missa Cordis Jesu 3 hangra. Ebner L. 1, Leichte Messe 2 hangra. G. V. Weber 1, Missa St. B. M. Virginis 4 hangra Bernards J. 1, Missa sexta 3 hangra Haller M. 1, Te Deum Laudamus 2 hangra, Ant v. d. Linden 1, Offertoriumok 1, Dominica II. post. Pent. Festo Nominis Jesu 1, Missa Quinta decima 2 hangra Haller 1, Huber K. összes férfi négyesei 1, Szerenád, Gr. Zichy Gézától 1, Csatadal és egyéb férfi karok 6, Offertoriumok 2 hangra I. kötet 1, Organum ad Graduale Romanum 3, Graduale. Nagy Chorálkönyv 1, Szt. Imre ravata'la, melodrámá 1, Cantemus Domini 1, Salve Regina missa. Stehle 1, Mise 1 hangra, Kohler 1, Mise 2 hangra. Griesbacher 1, Kyriale 5, Kyriale orgona kísérete 1, fogas 1, falikép és 1890. VII. t.-cikk 2, bőgő vonóval és fuvola 2. hegedű darabok és ének zong. kis. 1, Romeo és Julia etude 1, alt hegedű 1, Rituale 2 drb.

Tornaszerek leltára.

Nyújtó 1 drb, korlát 1, ugrómérce 4, vasbot 40, füleslabda 1, rugólabda 1 darab.

Rajzszerék.

Gipsz- és rajzminta állványok 3 drb, Boros R. A művészi rajz és tervezés eredményei 1, Szemler M. rajzminta gyűjtemény 1, Groh Istv. Magyar díszítő művészet I. és II. r. 1, Landauer művészet I. r. 1, gipszöntvények: kocka 1, kettős kocka 1, szögletes oszlop elem 1, henger négyszögű talpon 1, oszlopláb négyszögű alapon 1, román oszlop 1, doriai oszlop 1, mértani testforma kúppal 1, gyűrű gömbbel 1, görög edény 1, renaissance váza 1, stilizált levéldísz 5, akantuslevél rosettával 1, pálma bogyóval 1, palmetta 1, gyümölcsfűzér 1, rosetta nyolcosztással 1, rosetta nyolcosztással, bimbóval 1, rosetta tíz levéllel 1, szőlőlevél fürttel 1, építészeti párkányminta 2, féloszlop fő 1, féloszlop láb 1, akantus levél 1, gyermek fej 1, Homer mellszobra 1, ablakzárkó női fejfel 1 darab.

Könyvtári jelentés.

A tanári könyvtár állapota az 1907/8 iskolai év folyamán.

A többnyire régi és nem szakművekből álló könyvtár alapos rendezés és selejtezés alá került. A körülbelül 3270 kötetet kitevő könyvtár java az intézet tanári karának céljaira nem volt megfelelő, miért is ki-

selejteztetett és külön helyeztetett el. Az így redukált, rendezett és használható könyvekből álló könyvtár pontos állománya a következő: 202 mű 398 kötetben. Ebből új beszerzés 16 mű 37 kötetben.

Dr. DUJMOVITS ZSIGMOND
könyvtáros.

Az ifjusági könyvtár állapota.

Az ifjusági könyvtár műveinek kötetszáma 537.

CSÉFAY FLÓRIÁN
az ifjusági könyvtár őre.

Róm. kath. népiskolai és ifjusági könyvtár.

A pécsi püspöki róm. kath. tanítóképző-intézet népiskolai és ifjusági könyvtárban van összesen 367 kötet 765'04 K értékben. F. évi szaporulat a „Kis Pajtás“ c. heti folyóirat ez évi füzetei egy példányban.

A népiskola I., II., III. oszt. számára van 62 kötet.

„ IV., V., VI. „ „ 154 „

Az ifjuság és ismétlő isk. fiuk „ „ 116 „

„ „ „ „ leányok „ „ 35 „

A tanulók hetenkint egyszer kaptak könyvet.

SZÉKELY MÁRTON
a népiskolai könyvtár őre.

IV.

Végzett tananyag

a tanítóképző-intézetben.

A tanári kar az összes tantárgykból teljesen az áll amitanterv előírása szerint végezte a tananyagot a kath. szellem kidomborításával. Miután több éven keresztül egész terjedelemben hozták a végzett tananyagot, most csak a tankönyvek jegyzékét és a gyakorlatok címeit iktatjuk ide.

1. Hit- és erkölcs tanítattott minden osztályban heti 2 órában. Tanár: Virág Ferenc. Használt könyvek: I. és II. oszt.-ban „Esztergomi Közép Katekizmus“, és Roder közép biblia; a III. oszt.-ban *„Gerely Szer-tartástan; a IV. osztályban: Demény Egyháztörténelem.*

2. Neveléstudomány az I., II. és IV. osztályban 2—2 órában, a **módszertan** a III. osztályban ugyanannyi órában adatott elő. A neveléstant Dr. Gyömörey Zsigmond igazgató, a módszertant Székely Márton segédtanár adta elő. Használt tankönyvek: Erdődi János Test- és egészség-tana, Bárány Tanítók könyve, Kolombán Samu Módszertana, Erdőd János Neveléslörténete. Segédkönyvek: Dreisziger Ferenc Módszertana és Dr. Baló József Népiskolai szervezettana.

3. A magyar nyelv- és irodalmat Dr. Dujmovits Zsigmond adta elő mind a négy osztályban heti 2—2 órában. Használt tankönyvek: Paulay Módszeres Magyar nyelvtana, Bartha dr. Stilisztika és Rhetorika, Riedl Poetika és Bartha dr. Magyar irodalomtörténet. **Gyakorlatok:** *I. oszt.* 1. A hazugságról. 2. A tisztaság nevelési szempontból. 3. A halottak emléke. 4. A nap hatása a földre. 5. A számtan fontossága, 6. A tavasz. 7. Egyiptomi József történetének tanulságai. 8. A görög nép jellemének fővonásai. *II. oszt.* 1. A stílus ápolásáról. 2. A kereszt. 3. A barátságról. 4. Az önismeret, mint a jellemfejlesztés alapja és a jellemfejlesztés eszközei. 5. A folyóvizek hasznáról. 6. Az ipar és kereskedelem befolyása az emberiségre. 7. Tudásnak forrásai. 8. Az alpok szépségei. *III. oszt.* 1. A szentbeszédről. 2. A magyar pogányság jellem-

vonásai. 3. A víz szerepe a természetben. 4. A műveltségről. 5. Kálmán király történelmi nagysága. 6. A fény hatása a növényzetre. 7. Baranya megye természeti sajtáságai. 8. A fejős tehének takarmányozása. *IV. oszt.* 1. A keresztény üldözések okai. 2. A görög nevelés főbb szempontjai. 3. Az ösköltészet. 4. Az elektromosság a haladás szolgálatában. 5. A tanító gazdasági tevékenysége.

4. A német nyelv- és irodalmat Jakab Béla tanította mind a négy osztályban heti 2—2 órában. Használt tankönyvek: Laki Német-nyelvtan és Olvasókönyv I. rész. Hortobágyi Németnyelv és Olvasókönyv II. rész. Dr. Perényi Németolvasó és gyakorlókönyv. A „Német irodalom története“ főbb vonásokban jegyzetek után. **Gyakorlatok:** Az I. és II. osztályban havonként egy-egy iskolai dolgozat a soros nyelvtani anyag gyakorlati alkalmazásának és a lefordított szövegek szóállományának keretében; III. osztály. 1. Der trojanische Krieg. 2. Inhalt der Odisee. 3. Coriolan. 4. Ein Ringkampf in Olimpia. 5. Horatius Cocles. 6. Die Erfindung des Papiers. 7. Die Avarenringe. 8. Die Kreuzzüge. *IV. osztály.* 1. Die Verleumdung. 2. Inhalt von Goethe's Erlkönig. 3. Inhalt des Liedes vom braven Manne. 4. Die Posaune des Gerichtes. 5. Die Grenadiere. 6. Der Postillon (Inhalt). 7. Die Kreuzschau.

5. A mennyiségtant Kóródy Miklós tanította az I. II. és III. osztályban heti 3—3, a negyedikben heti 2 órában. Tankönyvek: Sutták Algebra I. és II. r.; Sutták Arithmetika; Ábél Mértan I. és II. r. Havonként egy-egy iskolai és egy-egy házi dolgozat a tanított anyag köréből.

6. A földrajzot Jakab Béla tanította az I. és II. osztályban heti 2—2 órában, a III. osztályban heti egy órában. Tankönyvek: Dr. Czirbusz I. és II. r. Lévay Ede Csillagászati és fizikai földrajz. A növendékek a tanult anyag kapcsán térképeket rajzoltak.

7. A történelmet Dr. Dujmovits Zsigmond tanította az I. és III. osztályban heti 3—3 órában, a II. osztályban heti 2 órában. Használt tankönyvek: Waldmann György I. és. II. r. Ujházi László A magyar nemzet története.

8. Az alkotmányt Dr. Gyömörey Zsigmond igazgató tanította heti 2 órában. Tankönyv: Csiky Alkotmánytan.

9. A természetrajzot Jakab Béla tanította úgy az I. mint II. osztályban heti 2—2 órában. Tankönyv: Miklós, Növény és Állattan.

10. A természettant Kóródy Miklós tanította a III. és IV. osztályban heti 2—2 órában. Tankönyv: Dr. Wagner A. Fizika

11. **A vegy- és ásványtant** Kóródy Miklós tanította a III. osztályban heti 3, a IV-ben heti 1 órában.

12. **A gazdaságtant és kertészetet** Somssich Béla tanította mind a négy osztályban heti 2—2 órában jegyzetek alapján.

13. **Ének és zene** tanítottot heti 4—4 órában és egy közös ének órában. A zenét és éneket Báter János tanár tanította. Használt tankönyvek: Winter és Czerny zongoraiskola; Bertalotti: Solfeggiok Magister Choralis. Zsaskovszky és Lányi: Énekes könyve; Kersch Ferenc: Összhangzattana és Sursum Corda; Glatt: Ének módszer; Fr. X. Witt: Organum Comitans ad Ordinarium Missae. Rituale. Hohmann: Hegedűiskola. Gyakorlatok: 1. és 2. Másolás. 3. Hangjegyek értéke. 4. A szünjelek értéke. 5. Intervallumok. 6. Tónusok. 7. A tónusok transponálása. 8. Neumák írása. 9. A dur skálák. 10. A moll skálák. A II. osztályban. 1. Hármások képzése. 2. A hármások összekötése quartokban. 3. A hármások hangzatok összekötése quintekben. 4. Bassus menet összhangosítása, midőn a bassus fokonként lép. 5. Melodia összhangosítása szűkharmoniumban. 6. Melodia összhangosítása tágharmoniumban. 7. A seset accord alkalmazása szűkharmoniumban. 9. A quartsext accord alkalmazása. 10. A négyes hangzatok feloldása. A III. IV. osztály. Havonként egy-egy iskolai és házi dolgozat különös tekintettel a modulatióra.

14. **A rajzot és szépírást** Cséfy Florián tanította heti 2—2 órában.

15. **A közegészségtant** Dr. Bahula József, közkórházi orvos tanította heti egy órában jegyzetei szerint.

16. **A testgyakorlást** Báter János tanította mind a négy osztályban heti 1—1 órában.

17. **A slöjdöt** a II., III. és IV. osztályban Székely Márton tanította heti 1—1 órában.

Tanrend a pécsi püsp. tanítóképzőben az 1907—1908. tanévben.

Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
I. Oszt.	Hittan	Magyar	Hittan	Német	Magyar	Memnységtan
II.	Természetrájt	Német	Földrajz	Történelem	Memnységtan	Történelem
III.	Történelem	Hittan	Történelem	Memnységtan	Hittan	Zene
IV.	Természettan	Memnységtan	Történelem	Hittan	Alkotmánytan	Gyakorló (Virág)
I.	Nevelés tan	Memnységtan	Földrajz	Történelem	Nevelés tan	Történelem
II.	Magyar	Német	Zene	Német	Magyar	Hittan
III.	Hittan	Gyak. (Dujmovits)	Vegy tan	Zene	Német	Vegy tan
IV.	Történelem	Zene	Magyar	Memnységtan	Gyakorló (Kóródy)	Neveléstörténet
I.	Nevelés tan	Szépírás	Gazdaságtan	Memnységtan	Gazdaságtan	Zene
II.	Memnységtan	Földrajz	Magyar	Természetrájt	Földrajz	Nevelés tan
III.	Német	Vegy tan	Gyakorló (Jakab)	Magyar	Történelem	Természettan
IV.	Földrajz	Német	Természetrájt	Zene	Zene	Magyar
I.	Zene	Rajz	Zene	Rajz	Gazdaságtan	Közös ének
II.	Alkotmánytan	Magyar	Gazdaságtan	Módszertan	Zene	"
III.	Történelem	Zene	Közös bírálat	Német	Rajz	"
IV.	Memnységtan	Zene				"
D é l u t á n						
I.	Természetrájt	—	—	Szépírás	—	—
II.	Zene	Slöjd	—	—	Gyakorló iskola	—
III.	Rajz	Gazdaságtan	Gyakorló iskola	—	Szépírás	Slöjd
IV.	Gyakorló (Báter)	Gazdaságtan	Gazdaságtan	—	Zene	"
I.	Zene	—	—	—	Zene	—
II.	—	Gazdaságtan	Gazdaságtan	—	—	—
III.	Gyakorló iskola	—	—	Gazdaságtan	—	—
IV.	Neveléstörténet	Szépírás	Gyakorló (Cséfy)	Egészsegtan	—	—

Hétfőn és pénteken délután 4—5-ig testgyakorlat, és pedig a III. és IV. évesek hétfőn, az I. és II. évesek pénteken.

A tanítóképző-intézet növendékei- nek érdemsorozata.

Az érdemsorozatban használt érdemjegyek fokozata és a rövidítések magyarázata.

Az erkölcsi viselet fokozatai: 1 dicséretes, 2 jó, 3 tűrhető, 4 kevésbé szabályszerű, 5 rossz. — Tanjegyek: 1 kitünő, 2 jeles, 3 jó, 4 elégséges, 5 elégtelen (másodrendű). — A vallásra nézve mindenütt római katolikust kell érteni. — F. annyit jelent, mint „felmentve.” — Ism. annyit jelent, mint „ismétlő.”

I. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsi viselet	Hittan	Nevelés tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természettan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás
Beck Sándor	2	1	2	3	3	1	1	3	3	3	4	3	4	1	1	2
Breczkó Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Crha István ism.	2	2	3	4	4	3	3	4	4	4	2	4	3	4	4	2
Csonka Ferenc	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2
5 Dolmányos Béla	4	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	5	5	4	2	3
Ebrics István	2	2	3	3	2	2	2	2	1	3	4	3	4	2	1	2
Eckhardt Lajos	1	1	1	1	3	3	2	3	2	1	1	1	1	3	4	1
Fucsek János	1	1	4	4	4	3	3	3	1	2	2	2	2	2	2	3
Grünwald Vilmos	1	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	4	4	2	1	2
10 Gurszki Ernő	3	4	2	3	2	3	4	3	2	3	1	2	3	2	1	
Hipp Alajos			vi	zs	gá	lat	la	mul	ma	ra	dt					
Hitzhaus Péter	2	3	4	4	3	3	3	3	4	2	3	2	2	2	2	3
Hyross Alajos	1	3	4	4	4	3	3	3	4	3	3	4	4	4	4	3
Jelinek Pál	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1	2	4	1	1	1

I. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsi viselet	Hittan	Nevelés tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természettan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás
15 Kántor István	2	3	2	4	4	2	2	3	5	3	3	3	5	3	3	3
Keller János	2	3	4	4	3	2	2	2	1	2	3	2	1	2	2	2
Kásdorf Antal	2	3	5	5	3	4	4	3	4	4	5	5	5	3	4	4
Kindler József	2	2	3	5	4	4	4	3	3	4	4	4	3	3	4	3
Kovács József	2	2	3	3	4	4	4	4	3	3	4	2	2	4	4	3
20 Kozári György	1	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	2	3	2	1	2
Löhr Károly	2	3	4	5	4	4	4	5	4	3	5	2	1	4	4	3
Major Gyula	1	3	3	4	4	4	4	4	2	3	4	5	3	4	3	3
Milosics Pál	1	3	2	4	3	2	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2
Mischl József	2	3	1	3	4	4	4	3	3	3	5	2	4	3	3	2
25 Nánásy Alad. ism.	1	1	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	1	1	2
Németh Jenő	1	3	4	4	3	1	4	3	3	2	4	3	4	2	2	2
Németh Vince	3	1	3	3	4	4	4	3	4	4	5	2	2	1	1	1
Novacsek Sándor	1	1	1	3	2	3	2	2	1	2	4	4	1	2	1	1
Nübl János	1	1	2	4	1	2	3	3	2	4	2	3	3	3	3	3
30 Oberriitter Aladár	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Pohli Ferenc	1	2	3	3	3	2	2	2	3	2	3	1	1	4	3	2
Prettl József	1	2	4	3	2	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3
Rappai István	2	2	3	3	4	2	2	2	4	3	3	4	5	1	2	2
Rendler Antal	2	3	3	4	4	3	2	4	4	3	2	1	3	3	2	3
35 Schnell János	1	2	2	3	1	2	2	2	1	2	2	3	3	1	2	3
Schön Antal	2	2	4	4	1	3	3	2	5	3	4	2	2	3	3	2
Schultz Imre	2	1	4	3	3	4	3	2	2	4	4	4	4	2	3	1
Stanitz Ferenc	2	2	3	4	4	3	2	3	4	4	3	4	4	4	4	2
Stocker Ede	2	2	2	4	3	1	4	4	4	4	1	2	2	1	2	
40 Szentkereszti Ján.	2	2	3	3	2	4	4	2	3	3	2	3	3	2	1	2
Szinder Jenő	1	1	3	3	3	1	2	3	2	3	3	2	3	2	3	2
Szlávik Emil	1	1	2	3	2	4	4	1	1	2	2	1	1	3	3	1
Trecsek Alajos				vi	zs	gá	lat	la	mul	ma	ra	dt				
Vitkovics Kálmán	1	1	2	4	3	2	3	2	3	2	2	4	4	3	3	2
45 Wagner József	1	2	1	2	2	3	3	2	2	3	2	2	4	4	3	1

Kimaradtak: Kienle Károly, Kutor Andor, Rausch Jenő.
Magántanulók: Becságh Géza és Gutpolet János.

II. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsi viselet															
	Hittan	Nevelés	Maganyelv	Németnyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természetrajz	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás	
Balatonyi József	2	2	4	3	4	2	2	4	2	3	2	3	4	3	3	2
Bolkovics István	2	2	3	4	4	3	3	4	3	1	3	2	2	4	3	2
Csonka András	1	3	4	4	4	4	4	5	3	5	4	4	1	1	1	1
Dreiacker Imre	1	1	3	3	4	4	4	3	3	2	3	3	4	4	4	2
5 Farkas József	2	1	2	3	2	1	1	3	3	2	3	3	4	3	1	1
Gábrriel János	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1
Guja Jakab	1	1	1	2	3	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2
Heinlein Béla	1	1	3	3	4	4	4	3	2	2	3	3	3	3	1	1
Jáhn György	1	3	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	2	2
10 Koleszáríts Kálm.	2	3	4	4	4	4	4	3	3	2	4	4	4	4	4	2
Kreuczer Nándor	1	2	3	2	1	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3	1
Láncinger János	3	2	4	2	3	4	4	2	2	3	4	4	2	1	1	1
Magyar Lajos	2	3	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	2	3
Nágl János	1	1	4	3	2	1	1	3	4	2	2	4	4	1	1	1
15 Oláh István	1	1	3	3	2	3	3	2	1	2	2	3	3	3	2	1
Pápai István	1	2	3	3	3	4	4	3	3	2	3	3	3	4	2	1
Petz Gyula	1	2	4	4	4	3	3	3	4	2	3	1	1	3	3	3
Pillári István	1	1	3	1	1	2	2	1	1	1	2	4	4	2	1	3
Resch József	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Rivészy Dezső	3	2	3	4	4	4	5	3	2	3	1	4	4	4	1	1
Schein István	1	1	2	2	3	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Schöbert József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Selényi Miklós	1	1	2	2	3	3	3	2	1	2	3	4	4	3	3	1
Simon Nándor	1	1	4	3	4	3	3	3	4	4	4	4	4	1	1	2
25 Tóth Márton	1	1	4	4	4	4	4	2	2	2	4	2	3	2	1	1
Velledits László	2	1	1	2	3	1	1	1	1	1	4	2	3	3	1	1

Magántanuló: Bruttly József.

III. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsi viselet																
	Hittan	Művészet	Magany- és irod.	Németnyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természet	Ásványt vegytan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás	
Benkő Mihály	3	1	1	1	3	1	3	1	1	2	1	2	2	1	1	2	2
Czigler Gyula	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Czigler Péter	1	1	3	1	1	3	3	1	1	3	3	1	4	4	2	1	2
Csizmazia Ferenc	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	4	4	2	1	2
5 Galambosi Nánd.	1	2	2	3	4	3	3	2	3	3	3	2	2	1	3	2	2
Heider József	2	2	2	2	4	4	4	2	4	4	4	3	4	4	4	1	4
Kutor Ferenc	4	2	2	3	3	4	4	3	4	4	4	3	1	1	3	1	1
Lehoczky Béla	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	1
Marton Pál ism.	1	1	3	3	4	2	2	1	4	3	3	1	2	3	2	1	2
10 Máli Kozma	1	1	1	1	3	4	4	1	1	4	4	1	4	4	2	2	1
Novák Károly	3	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	3	2	2
Schnell József	1	1	1	1	3	3	3	2	2	4	4	2	1	2	3	1	2
Speigl Károly	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Stark Mihály	2	1	3	3	3	4	4	4	4	4	4	3	2	4	2	1	1
15 Strohmayer János	1	2	1	4	2	4	4	2	4	4	3	1	1	4	1	1	2
Szauer Antal	1	1	2	3	2	3	3	2	3	4	4	3	1	2	1	1	1
Varga Károly	1	1	3	2	3	4	4	2	2	3	3	2	4	4	3	1	2
Wachtl József	3	3	3	3	4	3	3	2	3	4	4	2	1	2	2	1	1
Zsinkó Ernő	3	2	1	2	2	2	2	1	3	1	1	2	1	2	2	2	1

IV. osztály.

A tanuló neve	Erlécsi viselő																		
	Htr- és erkölcstan	Nevelés	Gyakorlati tanítás	Magy. nyelvésírod.	Németnyelv	Számítan	Mértan	Hazai alkotmányt.	Természettan	Vegy- és ásványt.	Gazdaságtan	Enek	Zene	Rajzolás	Szépíráás	Testgyakorlás	Közegészségágtan	Kézimunka	
Farkas József	1	2	4	2	4	4	2	2	2	4	3	3	1	1	2	1	2	2	2
Forrai István	1	2	3	2	3	2	4	1	2	4	2	4	1	2	2	2	1	1	2
Fülöp Elek	3	3	3	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	3	3	1	3	2	
Galló József	2	1	3	3	2	3	2	1	2	1	1	2	3	4	3	2	1	1	2
5 Garai Gyula	2	1	4	2	3	4	1	1	2	2	2	3	4	4	4	2	4	2	3
Kasó Lajos	1	1	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	3	1	2	3
Kaszap Béla	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kleiszner Pál	2	1	2	2	3	3	2	2	1	3	3	1	1	2	1	3	2	2	2
Koleszáríts Ferenc	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	3	3	3	1	2
10 Kopári Lajos	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	3	3	1	1	1	1	1
Németh Imre	1	2	3	3	4	4	4	3	3	3	4	1	4	4	2	1	2	2	2
Paulics Géza	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Perényi András	1	1	1	2	2	4	3	2	2	2	2	1	2	4	4	1	2	3	
Schneider József	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	1	1	3	2
15 Stocker József	1	2	4	3	4	3	3	2	4	3	3	2	4	4	3	4	3	3	3
Százuj István	1	1	1	3	2	2	1	1	2	3	1	2	2	2	3	2	1	2	3
Szucsics István	1	1	2	3	2	3	1	1	3	3	3	2	1	3	1	1	1	3	1
Taskovits János	3	2	4	3	3	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	1	4	3	
Vadász Béla	1	1	4	3	3	3	3	2	3	3	3	1	4	3	1	1	1	4	1
20 Vass Antal	1	1	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2	4	1	1	1	2	1
Wache János	2	1	2	3	2	2	3	1	1	3	2	2	3	2	3	3	1	1	3
Waldögl Károly	1	2	3	3	3	3	1	1	3	3	3	2	2	3	3	1	1	3	3
Wilhelm Károly	1	1	3	1	3	1	2	2	3	1	2	1	3	2	3	2	2	1	3
Witzl Sándor	2	1	2	2	3	4	1	1	4	2	1	1	3	4	4	2	1	2	3

Kimaradt: Jancsek Lajos.
Magántanuló: Gáspár Ödön.

V.
Gyakorló-iskola.

a) A tanítójelöltek gyakorlati kiképzése.

Az intézet tanári kara megszívvelve a magas püspöki karnak és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak a tanítójelöltek gyakorlati kiképzését szorgalmazó rendeleteit, de meg áthatva levén annak rendkívüli fontosságától, teljes buzgalommal szentelte magát a gyakorlati kiképzés ügyének.

A gyakorlati kiképzés vázlatos képe a következő:

A II. éves növendékek az iskolai év második felétől heti egy órában látogatták a gyakorló-iskolát, a gyermekek lélektani megfigyelése céljából.

A III. éves növendékek hetenkint 2 órán át hallgatják a gyakorló-iskolai előadásait és észlelik a gyermekekkel való bánásmódját; megfigyeléseikről rendes naplót vezetnek, amelyet az igazgató és a gyakorló-iskolai vezető-tanító, időnkint betekintenek és utasításait a jövőre megadják. Az iskolai év második felében minden növendék egy-egy félórás tanítást végez; a gyakorlati tanítást azonban megelőzik a módszertan tanárának mintatánításai.

Minden tanítás előkészítésében, meghallgatásában és megbirálásában résztvesznek: az igazgató, a szaktanár és gyakorló-iskolai tanító. A fellépő, a ki 2 héttel fellépése előtt kapja meg tanítási anyagát a gyakorló-iskolai tanítótól, dolgozatát a gyakorló-iskola tanítójának adja át, akitől a növendékekből megalakított tananyag-, tanalak és nyelvezet bíráló csoportok elé, majd a szaktanárhoz kerül, a ki végbírálatot mond fölötte és azt a dolgozat alá jegyzi. Utasításaihoz a fellépő föltétlenül alkalmazkodni köteles. A szaktanár a fellépést követő legközelebbi óráján a növendékek bevonásával bírálatot tart. E bírálaton kívül a IV. évesek számára hetenkint egy közös bírálati óra tartatik, amelyen az igazgató elnököl, a gyakorló-iskola tanítója pedig mint főbíró és előadó szerepel; itt leginkább a fegyelmezési és módszertani hibák kerülnek szóba.

Amennyire a körülmények engedik a helybeli községi elemi iskolákba is elvezetjük a növendékeket.

Tanfásokok.

A III. évesek 20-szor tanítottak a gyakorló-iskolában; minden növendék egyszer.

Az egyes osztályokra következőleg oszlottak meg a tanítások:

I. osztályban volt 5 tanítás
II. „ „ 5 „
IV. „ „ 10 „

Összesen 20 tanítás.

Ebből az egyes tárgyra esett:

Irva-olvasás . . . (I. oszt.) . . . 5 félóra
Olvasmánykezelés (II.—IV. oszt.) . . . 10 „
Nyelvtan . . . (IV. oszt.) . . . 5 „

Összesen 20 félóra.

A IV. évesek tanításai félórás tanításból és rendszeres gyakorló-iskolai vezető- és tanító munkásságból állott.

Félórás tanítást tartottak a gyakorló-iskolában 142-öt, melyből egy-egy növendékre 5—6 tanítás esett.

Osztályonkint való megosztása:

I. osztályban volt 20 tanítás
I.—II. „ „ 40 „
III. „ „ 26 „
VI. „ „ 23 „
III.—IV. „ „ 33 „

Összesen 142 tanítás.

Az egyes tárgyra jutott:

Hittan (I.—IV. oszt.) . . . 23 félóra
Beszéd- és értelemgyakorlat (I.—II. oszt.) . . . 5 „
Írás-olvasás (I. oszt.) . . . 6 „
Nyelvtan (III.—IV. oszt.) . . . 10 „
Számтан (I., III., IV. oszt.) . . . 25 „
Földrajz (III.—IV. oszt.) . . . 26 „
Ének (I.—IV. oszt.) . . . 22 „
Rajz (I.—IV. oszt.) . . . 25 „

Összesen 142 félóra.

Egész órás tanítást tartottak a gyakorló-iskolában 50-et, melyből egy-egy növendékre 2 tanítás esett.

Osztályonkint való megosztása:

I. osztályban volt 10 tanítás
I.—II. „ „ 31 „
III. „ „ 10 „
IV. „ „ 25 „
III.—IV. „ „ 25 „

Összesen 101 tanítás.

Az egyes tárgyra jutott:

Hittan (I.—IV. oszt.) . . . 9 óra
Nyelvtan és besz.—ért. gyak. (I.—IV. oszt.) . . . 8 „
Számтан (I.—IV. oszt.) . . . 9 „
Földrajz (III.—IV. oszt.) . . . 9 „
Ének (I.—IV. oszt.) . . . 6 „
Rajz (I.—IV. oszt.) . . . 9 „

Összesen 50 óra.

A IV. éves tanítójelöltek egész napi tanítása.

Farkas József március 20-án
Fülöp Elek „ 21-én
Garai Gyula „ 26-án
Galló József „ 27-én
Kasó Lajos „ 28-án
Kaszap Béla „ 30-án
Kleiszner Pál „ 31-én
Koleszárits Ferenc április 1-én
Németh Imre „ 2-án
Kopáry Lajos „ 3-án
Paulics Géza „ 4-én
Perényi András „ 6-án
Schneider József „ 8-án
Stocker József „ 9-én
Százuj István „ 10-én
Vadász Béla „ 22-én
Vass Antal „ 23-án
Wache János „ 24-én
Szucsics István „ 27-én
Waldfögl Károly „ 28-án
Wilhelm Károly „ 29-én
Witzl Sándor „ 30-án
Forrai István május 1-én
Taskovits János május 5-én

Végzett tananyag

a gyakorló-iskolában.

A gyakorló-iskolában a tananyag a magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. népiskolák számára kiadott tanterv szellemében és terjedelmében dolgoztatott föl.

I. Hit- és erkölcsstan.

I. és II. osztály. (I. csoport.)

Elemi katekizmus menetében a hitről, parancsolatokról és szentségekről — I. oszt. imák; legfőbb tudnivalók Istenről, Jézus Krisztusról (bibliai alapon), templom. Feszület ismertetése.

III. és IV. osztály. (II. csoport.)

A hit és a „hiszekegy“ taglalása, Isten tíz és az egyház főbb parancsolatai. A kegyelemről, szentségekről általában és különösen a keresztségről, a penitenciátartás szentségének 5 részéről és a bucsuról. Bibliából: az ó-szövetségi történetek. Az új-szövetségi történetekből Jézus életének, csodáinak, szenvedésének, halálának, föltámadásának kiváló részei, példabeszédei, tanítványai, a Szentlélek eljövetele.

2. Beszéd- és értelemgyakorlat.

I. és II. osztályban. Heti 2 félórán.

Ismerkedés, a bizalom fölkelte, fegyelmi szoktatások, az iskolai rend és némely kötelességek öntudatra hozása.

Az iskolaépület és tanterem leírása. A taneszközök. Szorgalom, engedelmesség, tisztelet, hála, szivesség, béke. Elbeszélések alapján a társak szeretete, előzékenysége, a kölcsönös megbecsülés erényei. Az iskola udvara. A szülői ház, melléképületek, házi bútorok, család, családtagok, családi viszony (szűkebben.) Ruházkodás, a tisztaság, munkásság, illetudás megfelelő elbeszélések alapján. A ház udvara, a kutya, macska,

téhen, ló; szamar, juh és kecske, sertés, tyúk, lúd, kacsa, pulyka, galamb. A kártékony házi állatok. Magán- és középületek. A templom. Ház-sor, utca, helység, község. A község lakói foglalkozás szerint (szűkebben.) Gyalog-, kocsi-, dülő-, ország- és vasútat

Az egyes évszakok, főbb ünnepek alkalom szerint.

3. Irva-olvasás.

I. osztály. Heti 6 félórán.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, dr. Válder-féle ABC és olvasókönyv. Hangoztatási előgyakorlatok: mondatok és szók hallás után. A szóknak tagokra való bontása hallás után. A szótagolás alapján a hangok kiválasztása. Írási előgyakorlatok: a pont és fekvése; egyenes vonalak: vízszintes, függélyes, jobbra és balra dülő, párhuzamos; görbe vonalak: álló és függő horogvonalak, kötő-, csokor- és hullámvonal, alul, fölül, jobbról és balról domborodó vonal, körvonal. A kis- és nagybetűk ismeretése, a folyékony olvasás gyakorlása.

4. Olvasás.

II. osztály. Heti 3 félórán.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, dr. Válder-féle Második olvasókönyv. A készséggel és értelemmel való olvasás. Az olvasmányok a beszéd- és értelemgyakorlatok sorrendjét követik, hogy azt támogassák.

III. osztály. Heti 3 félórán.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, dr. Válder-féle Harmadik olvasókönyv. Az értelmes olvasás gyakorlása, a hangsúlyos oktatásra szoktatás. Az olvasmányok a földrajzi menet szerint csoportosulnak.

IV. osztály. Heti 4 félórán.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, dr. Válder-féle Negyedik olvasókönyv. Az értelmes és hangsúlyos olvasás gyakorlása és a szépolvasásra való szoktatás. Az olvasmányok a földrajzi anyag körül csoportosulnak.

5. Nyelvgyakorlatok.

II. osztály. Heti 2 félórán. Az olvasókönyv alapján. A mondat, a szó, a betű, a magán- és mássalhangzók, hosszú- és rövid magánhang-

zók, egy- és kétjegyű mássalhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók. A pont és vonás. Kérdő és fölkiáltó jel.

III. osztály. Heti 3 félóraban. Tankönyv: Ember K.: Magyar nyelvtan III. osztály számára. Szótan. Bővített mondat. Jelző-, tárgy-határozói bővítések. A helyesírás gyakorlása. A fogalmazási gyakorlatok anyaga az olvasókönyvből vétetett.

IV. osztály. Heti 3 félóraban. Tankönyv: Ember K.: Magyar nyelvtan IV. osztály számára. Összetett mondat. Igeragozás, szóképzés, helyesírás. A fogalmazás anyaga az olvasókönyvből vétetett.

6. Számolás.

I. osztály. Heti 2 félóraban. A számok 1—20-ig minden oldalulag tárgyalva, közben a pénz és mérték ismertetése.

II. osztály. Heti 2 félóraban. A számok 1—100-ig a pénz és mérték ismertetésével.

III. osztály. Heti 3 félóraban. A számok 1000-ig. A négy alpművelet fejben és jegyekkel. Pénz- és mértékismertetés. Többnevű számok szétbontása és összevonása.

IV. osztály. Heti 3 félóraban. Teljes mértékismertetés. Többnevű számokkal a négy alpművelet; közönséges és tizedes törtekkel való számolás.

7. Földrajz.

III. osztály. Heti 2 félóraban. Általános földrajzi fogalmak. Baranyavármegye ismertetése.

IV. osztály. Heti 2 félóraban. Tankönyv: Gyórfy J.: Földrajz. A haza tüzetes ismertetése. Az osztrák tartományok. Európa és a többi földrész.

8. Szépírás.

Közösen heti 1 félóraban. Írás ütenyezés után. A folyóírást másolással gyakorolják csendes foglalkozási órákon.

9. Rajzolás.

I.—II. osztály. Heti 1 félóraban. Szemlélet és emlékezet után: Golyó, karika, létra, ostor, kereszt, kocsikerék, csákó, csónak, stb. játéktárgyak, az iskolákban és a szülőházban található tárgyak rajzolása. Kézgyógyesítő, kézcukló és kargyakorlatok. Csendes foglalkozásul a tanulók ösztönserű és emlékezet utáni rajzokat készítettek.

III.—IV. osztály. Szemlélet és emlékezet után való rajzolás, kézügyesítő gyakorlatok, ecsetgyakorlatok, tervezgetések, természetes elemek rajzolása, ösztönserű rajzolása.

10. Ének.

I.—IV. osztály. Heti 2 félóraban. A zenei hangérezék kipuhatólása, eleven orgona alakítás a helyes hangképzés fejlesztése, a hangok elnevezése, a kis és nagy távolság szemléltetése, a hangsorok gyakorlása, hangjegy és kulcs ismertetése.

11. Német olvasás.

II. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Bárány-Fuchs „ABC.” A német kis és nagy betűk ismertetése.

III.—IV. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Bárány-Fuchs „Le-sebuch.” A fogékony olvasás gyakorlása.

12. Testgyakorlat.

I.—IV. osztály. Nyáron két órában hetenkint. Szabad- és rendgyakorlatok. Játék.

13. Kézimunka (slójd.)

I.—IV. osztály. Heti 1 órában. Agyagmunka. Előkészítő gyakorlatok, szilvásgombóc gyakorlatok, játék és használati tárgyak, gyümölcsök, konyhakerti vetemények mintázása beszéd- és értelemgyakorlatokkal és rajzolással egybekapcsolva.

Á gyakorló-iskolások érdem-sorozata.

Előmeneteli fokozat.

Magaviselet:

- 1 dicséretes.
- 2 jó.
- 3 tűrhető.
- 4 szabálytalan.
- 5 rossz.

Szorgalom:

- 1 kitartó.
- 2 kellő.
- 3 változó.
- 4 hanyatló.
- 5 csekély.

Előmenetel:

- 1 kitiűnő.
- 2 jeles.
- 3 jó.
- 4 elégséges.
- 5 elégtelen (másodr.)

I. osztály.

N é v		Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcsian	B.- ért. gyakorlat	Magyar olvasás	Számolás	Szépírá	Ének	Testgyakorlat
Angyal András	2	1	1	2	1	2	2	2	1	1
Drenda György	1	1	2	3	1	2	2	3	3	1
Dulánszky Jenő	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
Fischer Miklós	1	1	2	3	1	1	2	1	1	1
5 Kertvélessy László	2	2	3	3	3	4	2	2	2	1
Piribauer János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Scholtz Antal	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Szívér István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Magánvizsgálatot tett:										
Karl Lajos	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1

Ö gyakorlóiskola órarendje 1907—1908.

Óra	Hétó		Kedd		Szerda		Csütörtök		Pénnek		Szombat
Oszf.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
8-9	Számleírás Figyel.	Feladv. Számleírás Figyel.	Számleírás Figyel.	Feladv. Számleírás Figyel.	Ir. Nyitdv. Nyitdv.	Ir. Nyitdv. Nyitdv.	Számleírás Figyel.	Számleírás Figyel.	Számleírás Figyel.	Számleírás Figyel.	Hittan
9-10	Feladv. Számleírás	Szépírá Szépírá	Ir. Szépírá	Szépírá Szépírá	Hittan		Számleírás Számleírás	Számleírás Számleírás	Számleírás Számleírás	Számleírás Számleírás	Ir. Olasás
10-11	Földrajz Elokész.	Rajzol Földrajz	Számleírás Figyel.	Fogalm. Olasás	Földrajz Elokész.	Rajzol Földrajz	Számleírás Elokész.	Olasás Olasás	Fogalm. Olasás	Számleírás Figyel.	Olasás Figyel.
2-3	Ének		Beszéd- ért. gy. Figyel.	Fogalm. Olasás	Kézimunka		Iravolv. Szépírá	Ir. Nyitdv.	Iravolv. Szépírá	Ir. Nyitdv.	
3-4	Foglalmazás		Figyel. Fogalm.	Olasás			Szépírá Nyelvtan	Nyitdv. Szépírá	Szépírá Szépírá	Nyelvtan Figyel.	
4	II. Olvasás	Nyelvtan	Ir.	Nyelvtan			Rajzol Rajzol	Rajzol Rajzol	Ir. Nyelvtan	Ir. Nyitdv.	Kézimunka
4-5	II. Testgyakorlat	Könyvtársítás					Testgyakorlat				

II. osztály.

N é v	Magaviselet		Hit- és erkölcstan		Magyar nyelv-tan		Számolás	Szépirás	Rajz	Ének	Testgyakorlat	Német olvasás	Német írás
	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	B.- ért. gyakorlat	Magyar olvasás	Magyar nyelv-tan								
Balázs Vince	3	3	3	3	3	3	4	3	3	1	4	4	
Báter Kálmán	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	
Dulánszky Nándor	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2	2	
Fónay Valér	2	2	1	3	3	2	1	3	2	1	3	3	
5 Siska Győző	2	1	1	2	1	1	2	2	2	3	1	1	2
Székely József	2	2	1	3	2	1	1	2	3	1	1	2	3
Wollák Dénes	2	1	2	2	2	1	1	2	3	4	1	3	3
Magánvizsgálatott tett:													
Körmendy Lajos	1	1	1	2	1	1	3	1	1	3	2	-	-

III. osztály.

N é v	Magaviselet		Hit- és erkölcstan		Magyar nyelv-tan		Számolás	Szépirás	Földrajz	Rajz	Ének	Testgyakorlat	Német olvasás	Német írás
	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	olvasás	nyelv-tan	fogalmazás									
Burics Ferenc	2	3	2	2	2	3	4	3	4	3	2	1	3	3
Deutsch István	4	3	2	4	4	4	4	3	4	3	1	1	4	3
Ézsöl Géza	2	2	2	3	3	2	3	2	3	3	2	1	4	2
Gráf Imre	2	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1
5 Hoffmann Pál	1	1	1	2	2	3	2	1	2	2	3	2	1	1
Koszits Ákos	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2
Nónay Tibor	1	2	1	1	1	3	2	2	3	2	2	1	2	2
Palecskó Aurél	2	2	1	2	3	3	2	3	3	1	1	1	4	3
Vencel András	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	3	1	1

IV. osztály.

N é v	Magaviselet		Hit- és erkölcstan		Magyar nyelv-tan		Számolás	Földrajz	Szépirás	Rajz	Ének	Testgyakorlat	Német olvasás	Német írás
	Szorgalom	Hit- és erkölcstan	olvasás	nyelv-tan	fogalmazás									
Bálint József	1	2	1	2	3	2	4	3	2	3	1	1	3	2
Báter Béla	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	2
Frank István	2	2	2	2	2	3	1	3	3	3	1	1	4	3
Keller Gyula	2	2	1	1	2	2	3	2	2	3	1	1	2	2
5 Lakatos Rezső	2	2	2	2	4	3	4	4	3	3	1	1	2	3
Mayer János	1	2	1	1	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2
Pfundstein Ádám	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Radits József	1	2	2	2	3	2	3	2	1	3	1	1	1	1
Répás János	1	2	1	1	2	2	2	1	2	3	1	1	1	2
10 Róth Alajos	2	3	4	3	4	4	4	4	1	3	1	1	4	1
Schmellás Gyula	2	3	3	3	4	4	4	4	2	3	4	1	4	2
Szendey Ferenc	1	1	1	1	2	2	3	1	2	3	1	1	3	2

Vizsgálatok.

A vizsgálatok következő sorrendben tartattak meg:

Negyedévesek osztályvizsgálatai

Május hó	12-én	d. e	9 óraker	magyar, gazdaságtan, zene.
" "	14-én	" "	" "	hittan, neveléstan.
" "	15-én	" "	10 "	mennyiségtan, fizika, torna.
" "	16-án	" "	9 "	egészségtan.
" "	18-án	" "	" "	német.
" "	19-én	" "	" "	alkotmánytan, vegytan.
" "	19-én	" "	8 "	IV. éves magántanulók írásbeli vizsgálata.
" "	20-án	" "	10 "	IV. éves magántanulók szóbeli vizsgálata.

Képesítő vizsgálatok.

Május hó	21. és	22-én	gyakorlati tanítások.
" "	23-án	d. u.	kántori írásbeli.
Junius hó	1-én	d. e.	írásbeli neveléstanból.
" "	" "	d. u.	rajz és szépírásból.
" "	2-án	d. e.	mértanból.
" "	" "	d. u.	németből.
" "	15., 16., 17.	szóbeli képesítő vizsgálatok.	
" "	20-án	szóbeli kántori képesítő vizsgálat.	

Osztályvizsgálatok.

Junius hó	1-én	hittan.	(I., II., III.)
" "	3-án	gazdaságtan	(I., II., III.), a mennyiségtan (I., II., III.)
" "	6-án	német	(I., II., III.), neveléstan (I., II.) s módszertan (III.)
" "	9-én	magyar	(I., II., III.), földrajz (I., II., III.)
" "	11-én	természettan	(III.), vegytan (III.) s természetrajz (I., II.)

Junius hó	13-án	történet	(I., II., III.), zene (I., II., III.) és torna (I., II., III.)
" "	22-én	gyakorló-iskolai vizsga.	
" "	22-én	magántanulók írásbeli vizsgálata.	
" "	23-án	magántanulók szóbeli vizsgálata.	
" "	29-én	Te Deum.	

A vizsgálatokon minden növendék felelt és a vizsgálati feleletek az érdemjegyek megállapításánál jelentős szerepet játszottak.

Képesítő vizsgálati írásbeli tételek.

1. Neveléstanból.

- I. A szenvedély és a vele szemben elkövetendő nevelői eljárás.
- II. A népiskolai földrajzi oktatás célja, módszere és eszköze.
- III. Krisztus Úrunk tanításának átalakító hatása az oktatás és nevelés módszere.

Az egyházmegyei főtanfelügyelő a II. tételt jelölte ki.

2. A német nyelvből.

- I. Das ungarische Tiefland.
- II. Maria Teresia am Landtage zu Pozsony (1741.)
- III. Louis Pasteur.
- A II. tétel jelöltetett.

3. Mértanból.

I. Mily nagy az egyenlő oldalú háromszög oldala, ha területe 500548 m^2 ?

II. Valamely egyenes henger magassága 12 és alapjának sugara 4 m. Mekkora lesz az adott hengerből kivált oly hengerek a sugara, melynek alapjai az adott henger alapjaival koncentrikusak s melynek felszíne az adott henger felszínének a fele?

III. Két kocka felszínének összege 19004 m^2 , mily nagy mindegyik kocka éle, felszíne és köbtartalma?

IV. Határozd meg oly csonka piramis két alapját, melynek köbtartalma 258 m^3 , magassága 34 m s a két alap különbsége 1 m^2 ?

V. Mekkora a kúp köbtartalma, ha lefejtett palástja oly körsectort képez, melynek középponti szöge 90° foku s melynek sugara 32867 cm ?

VI. Mekkora a tetraeder köbtartalma, ha alapja oly körbe van rajzolva, melynek kerülete 953 m ?

VII. Mekkora átmérőjű golyót önthetni 50 kg . vasból, ha a vasnak fajsúlya 7.2 g ?

VIII. Két gömb felszínének az összege 78.5 cm^2 , sugaraik különbsége 5 cm ; mekkora mindegyik gömbnek a felszíne?

Az I., III., VII., VIII. szám alattiak tüzetek ki kiszámítás végett.

4. Rajz- és szépírásból.

Lerajzolandó az alant megnevezett gipsz (fősz) öntvények látszólagos képe árnyékolva:

I. Renaissance váza gyümölcs-csokorral.

II. Építészeti párkány fogakkal.

III. Palmetta.

I. Irassék le a magyar-, német-, lapidár- (kőnyomatu) és a francia kör (rond) összes kis és nagybetűi a-b-c betű sorrendben.

II. Irassanak városnevek rond betűkkel a-b-c betű sorrendben.

III. Irassanak hírneves férfinevek lapidár betűkkel a-b-c betű sorrendben.

Úgy a rajz, mint a szépírásból a III. tételt jelölte ki az igazgató.

5. Tételek a gyakorlati tanításból.

1. Hittanból:

1. Az angyalokról. (Katechézis I—II. oszt.) 2. A világ teremtése. (Biblia I—II oszt.) 3. A keresztségről. (Katechézis III—IV. oszt.) 4. Jób. (Biblia-történet gyakorlati tanulással III—IV. oszt.)

2. Beszéd- és értelemgyakorlatból:

5. Fegyelmi szokatások. (I—II. oszt.) 6. A lúd. (I—II. oszt.)

3. Olvasmánykezelésből:

7. „A medve és a méhek” c. olv. teljes kezelése. I. oszt. 8. „A jó gyermek a templomban” c. olv. teljes kez. I. oszt. 9. „A szülőföld és a haza” c. olv. teljes kez. II. o. 10. „Az oroszán és az egérke” c. olv. teljes kez. II. o. 11. „A község lakóinak foglalkozása” c. olv. III. oszt. 12. „Érzékeink” c. olv. III. oszt. 13. „A Szentföld” c. olv. IV. oszt. 14. „A gőzgép” c. olv. IV. oszt.

4. Irva-olvasásból:

15. A kéthangu szók hangokra bontásának gyakorlása hallás után s a kiválasztott mássalhangzóknak a hangsorokhoz való mondatása. I. o. 16. A „t” betű ismertetése. I. o. 17. A „H, K” ismertetése. I. o.

5. Számolásból:

18. Számítványok és gyorsszámolás a 20-as számkörben. I. oszt. 19. Mértékismertetés. I. oszt. 20. Óra, perc és másodperc. II. oszt. 21. Alkalmazott példák kiszámítása összekapcsolt műveletekkel II. oszt. 22. A szorzandó, szorzó és szorzat fogalma. III. oszt. 23. Hossz-, úr- és súlymértékek ismertetése. III. oszt. 24. A tizedes szám fogalma, kírása és kimondása IV. oszt. 25. Terület és köbmérték ismertetése. IV. oszt. 26. Közönséges tört szorzása törttel. IV. oszt. 27. Tizedes számok osztása. IV. oszt.

6. Nyelvtanból:

28. A főnév ismertetése. II. oszt. 29. A névmások. III. oszt. 30. Elemzés. III. oszt. 31. „A honalkotás” c. olv. két első szakaszának elemzése. IV. oszt. 32. A tárgyi mellékmondat ismertetése. IV. oszt.

7. Földrajzból:

33. Helység, község, szülőföld, lakóhely fogalma III. oszt. 34. A járás általában. Esperesi kerület. III. oszt. 35. Bihar vármegye ismertetése. IV. oszt. 36. Olaszország ismertetése. IV. oszt.

8. Énekből:

37. Az 5 hanglépcső ismertetése. I—IV. oszt. 38. „A csattogányok zengnek” egyszólamu betanítása. I—IV. oszt.

9. Rajzból:

39. Kávédaráló rajzoltatása. I—II. oszt. 40. Fazék rajzoltatása természet után. III—IV. oszt.

Ezen tételek közül: Farkas József a 8., Forrai István a 7., Galló József a 6., Garai Gyula a 16., Kasó Lajos a 20., Kaszap Béla az 5., Kleiszner Pál a 14., Koleszárts Ferenc a 25., Kopári Lajos a 40., Németh Imre a 4., Paulics Géza a 2., Perényi Andor a 39., Schneider József a 27., Stocker József a 17., Százu Jstván a 13., Szucsics István a 26., Taskovits János a 35., Vadász Béla a 3., Vass Antal a 22., Wache János a 23., Waldfogl Károly az 1., Wilhelm Károly a 38., Witzl Sándor a 15., Szeidl János a 19., Hága Antal a 12., Gáspár Ödön a 30. tételeket húzták.

A képesítő vizsgálatok eredménye.

Képesítő vizsgálatra összesen 28 jelölt jelentkezett; köztük 2 ismétlő, 2 magántanuló és 1 aki horvát tannyelvű iskolákra kívánt képésítetteti.

A vizsgálatot Wajdics Gyula prépost-kanonok egyhm. főtanfelügyelő elnöklete alatt, Bolgár Kálmán kir. tanfelügyelő, mint miniszteri biztos és a tanári kar mint vizsgáló-bizottság jelenlétében tartattak meg következő eredménnyel: két jelölt több tárgyból elégtelen készültséget tanúsítván, egy évre visszavetették, öt jelölt pedig december hóra javítóvizsgálatra utasítottat. A képesített tanítók száma tehát: 21.

Magyar nyelvű iskolákra képesítették: Farkas József, Kasó Lajos, Kaszap Béla, Kleiszner Pál, Koleszáríts Ferenc, Kopári Lajos, Perényi András, Száuj István, Szucsics István, Vadász Béla, Vass Antal, Wache János, Waldfögl Károly, Wilhelm Károly, Witzl Sándor, Szeidl János, Hága Antal és Gáspár Ödön.

Magyar- és németnyelvű iskolákra képesítették: Paulics Géza és Schneider József.

Horvátnyelvű iskolákra képesítették: Waldfögl Ferenc, aki magyar nyelvű iskolákra való képesítését Budapesten az I. ker. áll. tanítóképzőben szerezte meg 1903. évben.

Kántori vizsgálatra 14-en jelentkeztek és mindnyájan képesítették. Képesített kántorok: Farkas József, Forrai István, Kaszap Béla, Kleiszner Pál, Koleszáríts Ferenc, Kühnl Gyula, Paulics Géza, Perényi Andor, Schneider József, Száuj István, Szucsics István, Wache János, Waldfögl Károly és Wilhelm Károly.

Æ pécsi püspöki tanítóképző

Hetyey-önképző körének működése.

A kör megfelelőleg az intézet törekvéseinek három irányú munkálkodását fejtett ki. Az előadó-képesség fejlesztésére szolgáltak a szavatok és szónoki beszédek nevesebb részeinek reprodukálása; az irodalmi érzék erősítésére egyrészt önálló művek írása, másrészt azoknak írásban történt bírálata szolgált. A zene és ének terén elért haladást a nyilvános gyűlések, illetve diszünnepek keretében előadott zene- és énekszámok mutatják. A kör működését 1907. október 9-én kezdte és 1908. május 6-án végezte. Tartott hét rendes, három ünnepélyvel egybekapcsolt diszgyűlést és egy bezáró gyűlést.

A kört dr. Dujmovits Zsigmond tanár igazgatta. Ifjusági tisztviselők voltak: Forrai István IV. é. n., elnök; Wache János IV. é. n., főjegyző; Vadász Béla IV. é. n., ügyvezető ellenőr; Paulits Géza IV. é. n., főkönyvtáros; Kutor Ferenc III. é. n., aljegyző; Schnell József III. é. n., alkönyvtáros.

Különösen kiemelendőnek tartjuk az 1907. november 17-én tartott szent Imre és szent Erzsébet jubilaris ünnepélye, melyet a pécs-budai külvárosi kör nagytermében Pécs város legelőkelőbb társadalmának magas személyiségei és a nagy termet zsufolásig megtöltő közönség részvétele mellett tartottunk. Ötven filléres belépő-díj mellett a költségek leszámítása után fenmaradt tiszta jövedelemből 100 koronát az építendő Szent Imre fogadalmi templom alapjára adtunk, 30 korona pedig a kör pénztárának jutott. Az ünnepély programja következő volt:

1. Prolog. Tartotta Paulits Géza IV. é. n.
2. Fohász. Huber Edétől. Előadta az intézet férfikara.
3. Ünnepi beszéd szent Imre és szent Erzsébet tiszteletére. Előadta dr. Dujmovits Zsigmond tanár, a kör igazgatója.
4. Chopin 16. rondeau. Zongorán előadta Kleiszner Pál IV. é. n.
5. Szent Imre sirja. Melodráma. Szavalta Kopári Lajos IV. é. n., zongorán kísérte Farkas József IV. é. n.
6. Királyinduló. Huber Edétől. Előadta az intézet férfikara.
7. Záróbeszéd. Tartotta Forrai István IV. é. n., a kör elnöke.

Ünnepélyes díszgyűlést tartottunk még március 15-én és április 11-én következő programmal:

Március 15-én.

1. Csatadal. Énekelte az intézet férfikara.
2. Március 15. Irta és felolvasta Forrai István IV. é. n., a kör elnöke.
3. Talpra magyar. Szavalta Fülöp Elek IV. é. n.
4. Szabadságdal. Előadta az intézet énekara.

Április 11-én.

1. Csatadal. Énekelte az intézet férfikara.
2. Vándor madár. Szavalta Mischl József I. é. n.
3. Ünnepi beszéd. Tartotta dr. Dujmovits Zsigmond tanár.
4. A kis tűzér. Szavalta Pfundstein Ádám IV. o. gyak. isk. n.
5. Őseink emléke. Előadta az intézet férfikara.
6. Mi a haza. Szavalta Nónay Tibor III. o. gyak. isk. n.
7. Hymnus. Előadta az intézet férfikara

Ezekon kívül az önképzőkör a pécsi belvárosi kath. kör nagybőjti felolvasó estélyeinek egyikén az összes ének- és zeneszámokat szolgáltatva általánosan elismert kiváló sikerrel, valamint hasonló minőségben és sikerrel működött közre a pécs-budai külvárosi kath. körben.

Az ifjuság megünnepelte a felséges Uralkodó név- és koronázási ünnepét, a mikor is részt vett a székesegyházban megtartott hálaadó istentiszteleten. Kegyelettel emlékezünk meg szept. 10-én és nov. 19-én Erzsébet, néhai jószágos királynénkről.

Hálás köszönettel emlékezünk meg e helyt nagylelkű pártfogóinkról is, a kik kegyes adományaikkal a kör céljait elősegíteni méltóztattak. Névleg: A belvárosi kath. kör 20 koronát. A pécssegyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület 20 koronát, nagys. és főt. Magenheim József apát-plebános úr egy drb. császári aranyat.

☐ kör vagyoni állapota.

Jövedelem:

1. 1906/907. évi maradvány	53 kor. 85 fill.
2. 1907/908. évi tagdíjakból	240 " — "
3. A szt. Imre és szt. Erzsébet ünnepély után	30 " — "
Összesen:	323 kor. 85 fill.

Kiadás:

1. Az ifjusági könyvtár gyarapítása	193 kor.
2. A kör folyó kiadásai	76 "

Összesen: 269 kor.

A kiadások levonása a bevételből	323 kor. 85 fill.
	269 " — "

Marad 1908/909-re: 54 kor. 85 fill.

Dr. Dujmovics Zsigmond,
önk. kör igazgató.

VIII.

Ösztöndíjak és segélyezések.

A megyéspüspök Úr Ő Méltósága, az adományozásához tartozó négy, egyenkint 84 koronás ösztöndíjjal a tanári kar előterjesztése alapján, Százu István és Szucsics István IV. éves, Cziegler Gyula és Speigl Károly III. éves növendékeket méltóztatott kitüntetni.

A nagyságos és ftdő káptalan adományozásához tartozó ösztöndíjakat pedig a következő növendékek nyerték el: A Vörös-féle 200 K-ás ösztöndíjat Paulics Géza IV-éves, a Jónás-féle 10450 K-ás ösztöndíjat: Koleszárits Ferenc IV-éves, a Daróczy-féle 5250 K-ás ösztöndíjat: Wilhelm Károly IV-éves, a Miskolczy-féle 5 drb à 52 K-ás ösztöndíjat: Schneider József IV-éves, Lehoczky Béla III-éves, Guja Jakab és Resch József II-éves és Oberritter Aladár I-éves növendékek nyerték el.

A „Pécsi Közp. Takarékpénztár“ által adományozott 50 K-ás ösztöndíjat: Pillári István II-éves tanítójelölt kapta meg. Nagyságos és ftdő Magenheim József, belvárosi apát-plebános úr által a legjobb énekesnek felajánlott 1 drb cs. és kir. aranyat Kleiszner Pál IV-éves; ftdő Jakab Béla tanár úr által a legjobb viseletű növendéknek szánt 50 K ösztöndíjat Wilhelm Károly IV-éves tanítójelöltnek ítélte oda a tanári kar.

A „Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület“ által adományozott 100 K ösztöndíjat a gazdaságban legjáratosabb növendékek közt osztotta föl Somssich Béla gazdasági szaktanár

A tanügy e lelkes barátai, akik kegyes adományaikkal szorgalomra serkentették növendékeinket, fogadják e helyütt is leghálásabb köszönetünket.

Szegénysorsu növendékek segélyezése részint az intézeti segélyalap kamataiból, részint a püspöki tápintézetben, részint egyesek jószívuságéból történt.

A segélyalap 1906. évi kamataiból a mult tanév végén 15450 K maradt. Ebből 8372 K segély-könyvekre fordítottunk, 32 K-át Szentkereszt János I-éves, K-át Resch József II-éves növendékek kaptak ruhára. A fönmaradt 278 K a segélyalaphoz csatoltatott. Az 1906. évi kamatok hovafordításáról szóló számadásokat a megyés püspök úr öméltósága átvizsgálta és 4491/1907. sz. a. az igazgatónak a fölmentést megadta.

Az 1907. évi kamatok összege: 257 K 71 fill. Ebből Jelinek Pál I-éves ruhára kapott: 24 K-át, Szentkirályi János I-éves 5 hónapi szállás fejében 60 K-át.

Maradt: 17371 K.

A segély-alap növekedett a „Pécsi Közp. Takarékpénztár“ által e célra adományozott 50 K összeggel, amit hálás szívvel köszön meg az intézeti igazgatóság.

A „Notre Dame“ zárdabeli apácák orgonálás és ministrálás fejében teljes étkezést adtak Novák Károly, Szauer József, Cziegler Péter és Cziegler Gyula III-éves növendékeknek. A „Matessa árvaházban“ teljes ellátást kaptak: Kozári György és Jelinek Péter I-éves növendékek, étkezést kapott: Németh Vince I-éves növendék.

Istenben boldogult Hetey Sámuel pécsi megyés püspök által létesített Pécsi Püspöki Tápintézet részéről következő növendékeink részesültek ingyenes ebéd és vacsorából álló ellátásban:

Az I-ső osztályból: Breckó Antal, Gurszky Ernő, Milosics Pál, Oberitter Aladár, Vitkovics Kálmán, Treeces Alajos.

A II-ik osztályból: Dreiacker Imre, Gábriel János, Kreuzer Nándor, Petz Gyula, Rivészy Dezső, Resch József.

A III-ik osztályból: Benkő Mihály, Kutor Ferenc, Speigl Károly, Strohmayr János, Tóth Márton.

A IV-ik osztályból: Farkas József, Galló József, Kleiszner Pál, Koleszárits Ferenc, Németh Imre, Paulits Géza, Százu István, Waldfögl Károly.

Összesen 25 növendék, kiknek ellátását a kedvezményes 120 K. egységárba számítva 3000 K segélyben részesítette a Tápintézet növendékeinket. Német Jenő I-ső és Zsinkó Ernő III-ik oszt. növendékek egy-egy 120 K-val fizetett kedvezményes helyet élveztek.

2. A beiratkozott tanítójelöltek származása, életkora és szülők polgári állása.

A növendékek származási helye	Születési éve							
	1893	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1883
Baranyavármegyei	70							
Bácsbodrogyár-megyei	3							
Csikvármegyei	1							
Fehérvármegyei	2							
Pestvármegyei	2	11	20	19	26	19	17	7
Somogyvármegyei	13							
Temesvármegyei	1							
Tolnavármegyei	17							
Sopronvármegyei	1							
Vasvármegyei	2							
Verőcevármegyei	2							
Zalavármegyei	4							
Barsvármegyei	1							
Stájerországi	1							
Összesen:	120	46	27	15	8	4	6	2

A szülők polgári állása	
	90
Iparos	2
Tanító	—
Földm.	—
Mag.	—
Napszámos	—
Tisztviselő	—
Bérlő	—
Szolg.	—
Kertész	—
Rendőr	—
Kereskedő	—

IX.

Statiztikai kimutatás.

1. A tanítójelöltek létszáma, vallása, anyanyelve és előmenetele.

Osztály	A tanév elején beiratott		A tanév végén	
	Róm. kath. vallásu	Magyar	előmenetle névre	Elközben
I.	48	42	2	2
II.	48	42	2	2
Rendes tanuló	26	22	4	26
III.	21	19	1	19
Rendes tanuló	21	19	1	19
IV.	25	23	2	24
Rendes tanuló	25	23	2	24
Összesen:	120	106	13	5
	120	106	13	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5
	106	13	1	2
	117	365	34	11
	106	17	2	1
	46	222	17	2
	2	1	2	2
	18	6	2	2
	9	5	4	1
	16	6	2	1
	4	19	1	1
	14	84	13	5

36	Az év elején beiratkozott		
—	Év közben beiratkozott		
1	Magántanuló		
37	Az év végén volt		
37	Róm kath.	V a l l á s r a	
—	Ágost. ev.		
—	Ev. ref.		
37	Összesen		
35	Magyar	Ányanyelveire	
1	Német		
1	Horvát		
37	Összesen		
16	Pécsi	Születési helyre nézve	
16	Baranya vm.		
2	Tolna vm.		
1	Somogy vm.		
1	Alsó-Fehér vm.		
1	Budapesti		
37	Összesen		

3. Statisztikai kimutatás a gyakorlatiskoláról.

X.

Judnivalók.

Miután a pécsi tanítóképző növendékei a szünidőben is a fegyelmi szabályok alatt állanak, kötelesek azok szelleme szerint élni, magokat erkölcsösen, kath. ifjuhoz illően viselni. Amennyiben lehetséges, tartoznak naponkint szent misét hallgatni és augusztus 15-én a szentségekhez járulni és erről, valamint általános erkölcsi viseletükről az illetékes lelkész úrtól bizonyítványt hozni, a mely a beiratkozás alkalmával az igazgatónak előmutatandó.

A jövő tanévre való beiratások szeptember hó 1., 2. és 3-án d. e. 8 óraker lesznek olyképpen, hogy 1-én az I-ső és II ik osztályba, 2-án a III-ik és IV. osztályba és 3-án a gyakorló-iskolába történik a felvétel.

A tanítóképző I. osztályába oly éptestű növendékek vétetnek fel, kik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és valamely középiskolának négy alsó osztályát jó sikerrel elvégezték. A felvétetni óhajtók kérvényeiket, születési és keresztlelvéllel, iskolai, orvosi és erkölcsi bizonyítvánnyal kellően felszerelve július hó végéig tartoznak az intézeti igazgatóságnál benyújtani. Az orvosi bizonyítványban nemcsak a tanítói pályára való alkalmasság, hanem a trachoma mentesség is bizonyítandó. Gyenge elégséges bizonyítvánnyal bíró növendékek csak azon esetben vétetnek fel, ha a törvényes létszám, mely 30 növendékben van megállapítva, jeles és jó bizonyítványú növendékekkel be nem telnek. A törvényes létszám felett, csak indokolt és kivételes esetekben, vesz fel az igazgató néhány növendéket.

Iskolapénz gyanánt minden felvett növendék a beiratáskor 17 K 30 fill. fizet bélyeg illeték, értesítő, tandíj fejében, az önképzőkör és a tanári nyugdíj alap javára. A beiratkozásakor minden növendék szülői vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni.

A tanítóképző vidéki növendékei, ismert, tisztességes házaknál, az osztályfőnökök által az iskolai év elején szállásoltatnak el. A szállásadók az igazgatónál bemutatkozni tartoznak. Az osztályfőnökök által kijelölt és az igazgató által jónak talált szállást a növendékek szülői tartoznak gyermekeik számára elfogadni.

Osztályfőnökök az 1908/9-ik tanévben:

I. osztály főnöke	Báter János
II. „ „	Dr. Dujmovits Zsigmond
III. „ „	Jakab Béla
IV. „ „	Kóródy Miklós.

Magántanulók írásbeli vizsgálata szeptember hó 4-én, a szóbeli 5-én d. e. 8 órákor kezdődik.

Magánvizgálatra csak azok bocsátatnak, akik arra az egyházi hatóságtól engedélyt nyertek és ahhoz a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárult. A püspökhöz és a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett kérvények, szükséges mellékleteikkel egyetemben az intézeti igazgatónál adandók be.

A javító vizsgálatok szeptember hó 5-én d. e. tartatnak. Aki egy tárgyból nyert elégtelen tanjegyet, szeptember hó 4-én személyesen jelentkezék vizgálatra az igazgatónál. Aki két tárgyból bukott, csak a megyéspüspök engedélyével tehet javító vizsgálatot; ebbeli kérelmét június hó 30-án d. e. 8 órákor nyújtsa be az igazgatónál. Több tárgyból bukkott osztályismétlésre utasítatnak.

A gyakorló-iskola négy osztályú, nyilvános elemi iskola, melyben a tanításra, valamint a vallásérkölcösös nevelésre különös gond és figyelem fordítatik; a növendékek korlátozott számban, csak jobb házból vétetnek fel. A beiratkozásokhoz szükségesek: születési és keresztelevel és himmlőltási bizonyítvány. Tandij 41 K, mely vagy egyszerre vagy felerészben lefizetendő a beiratáskor, a tandij fele február hó 1-én is fizethető.

Az 1908/9. tanévet megnyitó ünnepélyes „Veni Sancte“ szeptember hó 8-án reggel fél 8 órákor tartatik.

Pécs, 1908. évi június hó 29-én.

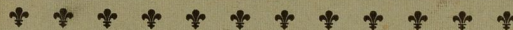
*Dr. Gyömöreý Zsigmond,
tanítóképző-intézeti igazgató.*

Jartalom.

	Oldal.
I. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet tanhatósága	3
II. Az 1907—1908. iskolai év története	6
A pécsi püsp. tanítóképző-intézet Mária congregatiójának élete az 1907/8. tanévben	8
III. Intézeti leltár	12
Könyvtári jelentés	20
IV. Végzett tananyag a képző-intézetben	22
Tanórarend a képző-intézetben	25
A tanítóképző-intézet növendékeinek érdemsorozata	26
V. Gyakorló-iskola: A tanítójelöltek gyakorlati képzése	31
Tanítások	32
Végzett tananyag a gyakorló-iskolában	34
A gyakorló-iskola órarendje	38
A gyakorló-iskolai tanulók érdemsorozata	39
VI. Vizsgálatok	42
VII. Hetey önképzőkör. Ünnepek	47
VIII. Ösztöndíjak és segélyezések	50
IX. Statisztikai kimutatás	52
X. Tudnivalók	55

DUPLUM

Duplum

A PÉCSI PÜSPÖKI

TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE,

AZ

1907-1908-IKI TANÉVRŐL.

KÖZLI:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND
igazgató.

PÉCSETT, 1908.
NYOMATOTT WESSELY ÉS HORVÁTH
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN